

Стадионыр зэтырагъэпсыхьэ, нэмыкI гухэлъэу щыIэри макIэп

НыбжьыкIэхэр физическэ культурэм ыкIи спортым апыщэ-гъэнхэм, наркотикхэм, аркым, тутыным дамышыыхнхэм апае спорт псэуалъэхэм яшын мэхъанэшхо зэриIэр Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан ипсалъэ пчъагъэрэ кыбыхыгъэщыгъ. Аужырэ илъэххэр пштэхэмэ, мы лъэныкъомкIэ федеральнэ ыкIи республикэ бюджетхэм къатIупщырэ мылкъум ишугагъэкIэ Адыгэм шызэшугахыгъэр макIэп. ГущыIэм пае, АР-м и Лышъхьэу иунашъокIэ республикэ стадионым гъэцэкIэжьиыххэр рашыла-гъэх, непи игъэкIотыгъэ псэолъэшI IофшIэнхэр ащ щыреклокых. Футбол ешIапIэр, кызы-щачыхьэрэ гъогухэр, трибунэхэм ащыщхэр агъэпсыгъэх, инфраструктурэр икIэрыкIэу зэтырагъэпсыхьажыгъ, нэмыкI гухэлъэу щыIэри макIэп. Социальнэ мэхъанэшхо зилэ псэуалъэм игъэцэкIэжьиын зэрэлъыкIуатэрэм, Iофхэм языхтэт зыфэдэм

Тхьаклушынэ Аслъан ежъ ышъхьэкIэ лъэплъэ, шыкIагъэу щыIэхэр псынклэу дэгъэ-зыжыгъэнхэм ащ фэгъэзэгъэ пстэуми анаIэ тырагъэадзэ.

ГъэцэкIэжьиыххэр зыщыкIорэ республикэ стадионыр ыкIи ащ кыпIэлъу чыпIэхэр зэрэзэтырагъэпсыхьэхэр зэригъашIэмэ шIоигъоу Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу Тхьаклушынэ Аслъан тыгъуасэ ахэм ащыIагъ. Республикэм ипашэ игъусагъэх АР-м физическэ культурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет итхьаматэу ХьасанэкIэ Муратэ, ащ игуадзэу ДжарымэкIэ Юсыф, къралыгъо учреждениеу «Адыгэ республикэ стадионым» ипашэу Шъхьэбэ Саид, командэу «ЗэкIошныгъэм» игенеральнэ директорэу Натхьо Адамэ.

Стадионым изетегъэпсыхьан зэкIэмкIи сомэ миллион 732,7-

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

рэ фэдиз пэлуагъэхъанэу ары зэрагъэнафэрэр, непэ ехъулэу IофшIэн шъхьалэхэр аухыгъэх. Ахъшэм щыщэу сомэ миллион 530-м ехъур федеральнэ, адрэ къэнэгъэ сомэ миллион 200-м ехъур республикэ бюджетхэм къахахыгъэх. Мы мылкъум кыбыхыгъэстагъэу стадионым иухыжьиын пэлухъанэу 2014-рэ илъэсым федеральнэ гупчэм сомэ миллион 81-рэ, республикэ бюджетым сомэ миллион 65-рэ фэдиз къатIупщыгъ. Мы уахътэм темыр трибунэм ишын епхыгъэ Iофыгъом хэлъэх, ащ ипроекти хъазырэу

щыI. ЗэрагъэнафэгъэмкIэ, мы илъэсым кыкIоцI нэбгырэ мини 10-м ехъу зыдэфэшт республикэ стадионым игъэцэкIэжьиын аухы-нэу ары. Джащ фэдэу, аужырэ шапхьэхэм адиштэу Гагариным ыцIэ зыхьырэ уарамым дэжъкIэ стадионым идэхъапIэрэ къэлэ паркым ылъэныкъокIэ щыIэ дэхъапIэмрэ ашыгъахэх. Стадионыр къэзыгъэнэфышт пкъэуиплыр (мачтэхэр) гъэтхапэм и 10-м нэс агъэуцущтых.

Стадионым даклоу, ащ кыпIэлъу чыпIэхэр зэрэзэтырагъэпсыхьэхэрэм АР-м и Лышъхьэу зыщыгъэгъозагъ. Теннис зыще-

шIэштхэ корти 4-у ашыгъэхэм языхтэт зыфэдэр ежъ ышъхьэкIэ ыуглъэкIугъ, ащ осэшIу фишыгъ. Къыхыгъэщыгъэн фае мы спорт псэуалъэхэм ягъэпсын сомэ миллион 10 фэдиз зэрэпэлуагъэхъагъэр.

— Стадионым гъэцэкIэжьиынхэр зэрэщыпIыкIуатэхэрэр тинэплъэгъу идгъэкIырэр, ащ даклоу непэ псэолъэшIхэм ашIагъэу тлъэгъурэм тегъэгъушIо. МышкIэ джыри тшIэнэу кытпыщылъыр макIэп, темыр трибунэм ипроектэу щыIэр щыIэныгъэм щыпхырыщыгъэным тыналэ тедгъэтышт. Непэ къэтIон тлъэ-кIышт Европэм ишапхьэхэм адиштэрэ спорт площадкэхэр мымакIэу тилэхэ зэрэхъугъэр. Тенниснэ кортхэм ныбжьыкIэхэр, мы спорт лъэлкыыр зыгу рыхыхэрэр къякIолIэнхэ, мыхэм ащыджэгунхэ, ащызэнэкъокIунхэ амал яI. Хэт ышIэра, ахэм олимпийскэ чемпионхэри къахэ-кIынхэки мэхъу, — кылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Гухэлъэу щыIэхэм ащыщхэу республикэм ипашэ кыгъэнэфагъэхэр къутырэу Гавердовскэм дэжъ шашынэу рагъэжъэгъэ спорт комплексыр ухыжыгъэныр, щэрыномкIэ тир гъэпсыгъэныр, дзюдомрэ самбэмрэ яеджапIэу Кобл Якъубэ ыцIэ зыхыщтым ишын егъэжъэгъэныр, нэмыкIэхэри.

— Псэуалъэу тшIыхэрэр ыкIи тшIыштхэр зэкIэ тицIыфхэм апай. Ахэм агу кыдэтщэеныр, физическэ культурэм ыкIи спортым апыщагъэхэм япчъагъэ хэдгъэхъоныр ары пшъэрпыл шъхьалэу зыфэдгъэуцужьырэр, — кылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан зэфэхьысыжыхэр кышIызэ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ и Указ

Адыгэ Республикэм икъралыгъо тынхэр афэгъэшъошэгъэнхэм ехылаIагъ

Адыгэ Республикэм ыпашъхьэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр зэрэщыриIэхэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу Iоф зэришIэрэм афэшI медалэу «Адыгеим и Щытхъузехъ» зыфилорэр Шъхьэлэхъо Шырахъмэт Хьалидэ ыкъом — IофшIэным ивтеран фэгъэшъошэгъэнэу.

Псауныгъэм икъэухъумэн илахъ зэрэхишIыхэрэм фэшI щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ изаслуженнэ IофышI» зыфилорэр Гъыш Сэлэтчэрий Шамсудинэ ыкъом — Адыгэ Республикэм икъралыгъо бюджет учреждениеу «МыекIопэ психоневрологическэ унэ-интернат» иврач-психиатр фэгъэшъошэгъэнэу.

Гъэсэныгъэм илахышIу зэрэхишIыхэрэм ыкIи гуетыныгъэ фырилэу Iоф зэришIэрэм афэшI щытхъуцIэу «Адыгэ

Республикэм наукэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшху» зыфилорэр ШьонтIыжъ Алий Юсыф ыкъом — Урысые Федерацием мэкъу-мэщымкIэ и Министрствэ апшъэрэ сэнэхъат гъэсэныгъэ языхыгъотырэ ифедеральнэ къралыгъо бюджет учреждениеу «Кубанскэ къралыгъо аграр университетым» икафедрэ ипашэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Физическэ культурэмрэ спортымрэ илахъ зэрэхишIыхэрэм фэшI щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм физическэ культурэмрэ спортымрэкIэ изаслуженнэ IофышI» зыфилорэр Пчелинцев Вячеслав Борис ыкъом — кIэлэцIыкIухэм гъэсэныгъэ тедзэ языхыгъотырэ муниципальнэ бюджет учреждениеу «Олимпиадэхэм ахэлэжъэштхэр зыщагъэхъазырырэ кIэлэцIыкIу-ныбжьыкIэ еджапIэу N 2-м»

итренер-кIэлэегъаджэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Экономикэм ылъэныкъокIэ гъэхъагъэхэр зэришIыгъэхэм фэшI щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ экономист» зыфилорэр КIэныбэ Руслан Шыхьамызэ ыкъом — Федеральнэ казначействэм Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэлорышIапIэ ипашэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Журналистикэм ылъэныкъокIэ гъэхъагъэхэр зэрэхишIыгъэхэм фэшI щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналист» зыфилорэр афэгъэшъошэгъэнэу.

Бей Салисат Ахъмэд ыпхъум — къралыгъо учреждениеу «Телевизионнэ каналэу «Кабардино-Балкария» зыфилорэм иотдел ипашэ;

Джарымэ Еленэ Анатолий ыпхъум

— Къралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгея» зыфилорэм телерадиокъэ-тынхэмкIэ ипродюсер;

ЕмыкI Нурджан Хьаджэбый ыпхъум — апшъэрэ сэнэхъат гъэсэныгъэ языхыгъотырэ федеральнэ къралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ къралыгъо университетым» илабораторие иредактор;

Синицина Наталья Николай ыпхъум — Къралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгея» зыфилорэм информацийнэ къэтынхэмкIэ икыулыкIу ипашэ игуадзэ;

Тхьаркьохъо Аминэт Аскэр ыпхъум — Къралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгея» зыфилорэм итематическэ къралыгъо адыгабзэкIэ зезыщэрэм.

(ИкIэух я 2-рэ нэклуб. ит).

«Урысыер Къырым зимыхъэкIэ, США-м ар ыубытышт»

Корреспондентхэу Владимир Дергачевымрэ
Сергей Зинченкэмрэ ярепортажэу
Симферополь къыцагъэхъазырыгъэр

Гъэтхакъэм и 4. 2014-рэ илъэс. Къалэу Симферополь ихъакIэ-щэу «Москва» зыфилорэм дунаим ичIыплэ зэфэшхъафхэм къарыкIыгъэ журналистхэр чIызых. Австралием, США-м, Къохъэлэ Европэм, Японием къарыкIыгъэ репортерхэр ахэм ахэтых. Мы аужырэ мафэхэм хыгъэхъунэ-ныкъом къышхыгъэхэм къахэ-кIэу номер нэки къэбгъотыныр къин хъугъэ. Ащ нэмыкIэу, зыгъэпсэфыгъо уахтэри къэсыгъ. Къалэм къышхыфэбагъэш, джэнэ гъопэ кладохэр зышхыгъэри олъэгъух.

Политикэм тырыгушхыныр гражданствэм ехылыгъэ Iо-фыгъомкIэ ыпэралшIэу етэгъа-жэ. Паспорт пIыжыым цы-хъэшхо къыфашы. Ар тиводи-телэу Сергей зедгъэлэгъукIэ, нахъ чэф къэхуэ.

— Мыщ дзэ аэродроми 8 — 9 фэдиз дэт. Урысые Фе-дерациер Къырым зимыхъэкIэ, американцэхэм е НАТО-м ар аубытышт. Урысыер къэзыгъэ-гъунэрэ гъунапкъэу Къырым щыт. Севастополь зылэ илIы-щтым хы ШуцIэри иешт. Сэ шIолшIэу силэр мыщ фэд: Киев нахъи Урысыем тыригъусэмэ нахъышIу. Киев хабзэр щы-зыубытыгъэхэр КъохъапIэм ах-щэкIэ ыцэфыгъэхэр ары.

Сергей зэрилгъытерэмкIэ, урысые флотым мамырны-гъэр зыпкъ хыгъэхъунэны-къом щыригъэуцожьышт.

— Европэм е США-м Къы-рым зараткIэ, мыщ зао къы-щыхъушт. Сэ аннексием де-сэгъаштэ. Киев фый-фэмыеми ар хъугъахэу къысщэхуэ.

Сергей зэрилгъытерэмкIэ, дзэхэм яшIуагъэкIэ ахэр бан-деровцэхэм япровокациехэм ащылуагъэ хъуштых.

— Сэ Украинэм игъоу фэсэ-лъэгъу ичIыплэхэр федерали-зация шIыгъэным егупшисэнэу... Непэ мыщ Iашэр къышхаштэмэ,

неуц Харьков, Луганскэ къа-шаштэшт. Ахъщэ тимылэу ты-зэрэпсэгъэр икIун. Хэгъэ-гум чIыфэу доллар миллиар-ди 140-м ехъу тел! Сыдэу-щтэу ар атыжышхэ Урысы-ем фыцтыкIэ гори дырамы-лэжмэ?

Къырым и Радэ зычIэт унэм къыпэлүл пчэгум тыкъекIуалэ

Мэзаем и 27-м ипчэдыжъ мы унэр аубытыгъ. Парламен-тым ипэщакIэ загъэнэфэ нэуж Киев къылохэрэм Къырым зэрэ-мыдэлужьырэр къэнэфагъ, зэрэ-республикэу администрацие-хэр зычIэт унэхэм Урысыем ибыракъхэр ашагъалэхэу рагъэ-жыагъ.

Непэ мы унэм дэж дзэ-кIолIхэр Iутхэп, ау къыдэхъа-плэм дэж дружинникхэр щы-тых. Ахэр фэмыехэу мыщ къырафыллагъэхэу къыпщыхъ-рэп, ялофшIэн ахэм агу рехыи, алаблэхэм георгиевскэ лентэ-хэмрэ къээзкъ тамыгъэхэмрэ арышлагъэх. Афганистан ивете-

ранхэм япалатки благъэу щы-гъэлагъ. Бзыльфыгъэхэм блэки-хэрэм бутербродрэ шайрэ афагошхы.

«Ежъ Киеви Къырым щыпсэхуэрэр шIу къылъэгъунхэ фае»

Владимир Лавренковым гив-нэ 900 (сомэ мини 3,6-рэ) хъу-рэ пенсие къыраты. Геологэу Iоф ышIээ зэрэ Урысыеу къы-зэпикIухъанэу ащ амал илагъ. Урысыем хыгъэхъунэныкIор къеухъумэ нахъ, ар ашIуиштэ-рэп. Урысыем гохажыныхэм илофыгъо фэсакыизэ къытегушхы-лэ. Украинэр гошхыгъэныр шы-нагъоу щыт, джыдэдэм авто-номиер гъэлъашыгъэн зэрэфа-ем илофыгъу ары референду-мым щызэшIохыгъэн фаер.

— Субъектым ехылыгъэ Iофыгъор къалэтын фае. Тэ гуп-чэм типэшIуеклоу арэп, ау тшъхъэ илофхэр тэр-тэрэу зе-тфэжыныхэу тыфай. Тэ Укра-инэр шIу тэлъэгъу ыкIи ащ къехъулэщтым тимыгъэгумэкIэу

щытэп. Ау ежъ гупчэм тэри шIу тыкъылъэгъу тшIоигъу.

Къырым иминистрэхэм я Совет зычIэт унэм дэж щыт тучаным псы къышхытщэфынэу тычIэхъэ. Тучантес пшъашъэм Къырым зао зэрэщыкIорэм фэгъэхыгъэу Украинэм ика-налхэм къэбарэу къагыхэрэр тшIолъ тымыгъэхъунэу къытело. Дружинникэу Максим ыпэкIэ райотделым Iоф щышлагъ, джы-дэдэм таксим ис, ятэрэ ышрэ Урысыем щышхы. Ыш ятIонэрэ чэчэн заом хэлэжыагъ. **Иныб-джэгъухэр игъусэхэу Максим Майдан щылагъ, бэщкIэ мыщ къышхыагъэх.**

— Iашэхэр зылыгъхэм лъэ-гонджэмышхъэкIэ тагъэуцуи, зытIэкIынэу, лъэкIопыльхъэхэр зышхыныхэу къыталуагъ. Къы-кIэзытхъужыгъэхэм бэрэ хэ-кум къышхытчыыхъан фаеу хъу-гъэ, ау етIанэ цыфышIухэр къыддэлэхи Къырым тыкъэсы-жыгъ. Адрэхэр гъэры ашIы-гъэх.

— ДзэкIолIхэр къызэкIохэм цыфхэр нахъ ухъумагъэ хъу-гъэх. Басаевым орден къызэ-ритыгъэ, цыфхэм ашхъэ пызы-упкIышхыгъэ Сашка Билый Къы-рым шIэхэу къэкIонэу Iолшъ цыфхэр егъэщынэх. Провока-циехэр щыIэх, мафэ къэс тер-нопольскэ паспортхэр зылыгъ-хэр къэтэуабытых. Ахэм цыф-хэр зэфагъэблхы, «Хэтмэ шIуа-щыца, тидэ шIуэкIыкIыгъа?» Iолшъ, дзэкIолIхэм яупчIых, яфитыныгъэхэр аукъохэу аIозэ макъэ агъэлу, митингым хэла-жъэхэ фэдэу ешIуакIохэр къа-щэнхэу пэхъэх. Цыфхэм тэ ешIуакIохэу такъырагъэлъэгъу ашIоигъу.

Максим къызэрилуагъэмкIэ, бэ автономием фаер, ежъ ышхъэкIэ зыдыригъаштэрэр Урысыем гохажыгъэныр ары. Ау адрэ дружинникхэм афэдэу ащи ельытэ референдумым Iофыгъо пстэури щызэшIохыгъэн фаеу.

Референдум Къырым щы-зэхэщэгъэным Киев фэхэхэп. Сепаратистхэм ямарионеточнэ правительствэ дырегъаштэкIэ ащ Москва къегъэмысэ. Уры-сыем иофициознэ СМИ-м ащ иджэуапэу хэдэным ифитыныгъэ хэти зэрилэр къало.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ и Указ

(ИкIаух).

Адыгэ Республикэм икульту-рэрэ иискусствэрэ яхэхъоныгъэ ялахъ зэрэхашIыхъэрэм фэшI щытхъуцIэу **«Адыгэ Респу-бликэм культурэмкIэ изаслу-женнэ IофышI»** зыфилорэр афэ-гъэшъошэгъэнэу:

Дудник Майе Иван ыпхъум — культурэмкIэ муниципальнэ бюджет учреждениеу «Куль-турэмкIэ къалэ Унэу «Гигант» зыфилорэм инароднэ хорэу «Ря-бинушка» ипашэ;

Скоркина Маринэ Виталий ыпхъум — гурыт сэнэхъат языгъэгъотырэ къэралыгъо бюд-жет учреждениеу «Искусствэ-хэмкIэ Адыгэ республикэ кол-леджэу У.Хъ. Тхъабысымэм ыцIэкIэ щытым» ипашэ егъэ-джэн IофымкIэ игуадзэ, музы-кальнэ-теоретическэ дисципли-нэхэмкIэ икIэлэегъаджэ.

Мэз хъызмэтым ихэхъоны-гъэкIэ гъэхъагъэхэр зэришIыгъэ-хэм фэшI щытхъуцIэу **«Адыгэ Республикэм изаслуженнэ мээгъэкI»** зыфилорэр **Кри-вошей Александр Николай ыкъом** — апшэрэ сэнэхъат гъэсэныгъэ языгъэгъотырэ фе-деральнэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «МыекIопэ къэ-ралыгъо технологическэ универ-ситетым» ландшафт архитекту-рэмкIэ ыкIи мээ IофымкIэ ика-федрэ идоцент фэгъэшъошэ-гъэнэу.

ЗекIоным изегъэушъомбгун-кIэ гъэхъагъэхэр зэрилэхэм фэшI щытхъуцIэу **«Адыгэ Рес-публикэм зекIонымкIэ иза-служеннэ IофышI»** зыфилорэр **Калинина Татьянэ Фе-дор ыпхъум** — пшъэдэкIыжъэу ыхъырэмкIэ гъунапкъэ гъэнэфа-гъэ зилэ обществэу «Круиз» зыфилорэм игенеральнэ пашэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэу ТХЪАКИУШНЭ Аслъан къ. Мыекъуапэ, мэзаем и 28-рэ, 2014-рэ илъэс N 23

Дзэр рамышхэмэ нахъышIу

Украинэм хабзэр зэтэзыхэу къытэджэгъэ кIуачIэхэм язэпэуцужьын гъунэ фэхъурэп. Къырым зэрэщы-бырсырыр, нэмыкI чIыплэхэу урысхэр бэу зышхы-псэхуэрэм урыс къэралыгъом зыкъызэрэфагъэзагъэр къыдалыти, Федерацием и Совет игъоу ылытагъ Урысыем идзэ Украинэм ицэгъэныр, ащкIэ Прези-дентым фитыныгъэ илэ ышыгъ.
Ау Iофыр арэу къызэрыкIоу щыта? Къэралыгъо шъхафым уилъэпкъэгъухэр зэрисхэм пае дзэ ипщэн уфита? Ипщэмэ, сыда къыкIын ылъэкIышхы? А упчIэхэр афэдгъэзагъэх шIэныгъэлэжхэм.

БЭДЖЭНЭ Мурат, тарихъ шIэныгъэхэмкIэ доктор.

— Шъыпкъэ, Федерацием и Совет Путиным Iизын ритыгъ, ау Президентым джыри иаужырэ гушхыгъэ къылуагъэп. Ары къэралыгъом икомандующэ Шъхъалэр. Дзэхэр непэ имы-щэхэми, Урысыем идзэ флот

кIоцIэхэу Къырым щыI, ар хъа-зырэу щыт, арышъ, дзэр ра-мышхэми хъунэу сэ къысшIо-шы, ар ипщэмэ, ззошхо къе-жъэн ылъэкIышхы.

Украинэм непэ щыхъурэр къыбгурылоным пае тарихыым урыплэжыным фае. 1956-рэ илъэсым Хрущевыр зыми емыупчIыжъэу Къырым Укра-

инэм ритыгъагъ. А лъэхъаным тыхэгъэу лъэшыгъ, Украинэр ащ хэтыгъ, гъунапкъэхэр дэ-гъоу гъэпытэгъагъэх. Хэта зы-шлагъэр СССР-р арэу шIэхэу зэхэзыштмэ!

Непэ Урысыер зыгу те-мыфэрэ кIоцIэхохэр щыIэх. Америкэм дезыгъаштэхэрэр тыхэгъэу бэу исыхэ хъугъэ. Ахэм Украинэр зэхэгъэзымэ, Урысыем нэсышхытх. Сэ си-шIолыкIэ, дзэр ипщэ хъушхэп, ау амал зэрилэкIэ Украинэр зы къэралыгъоу къэгъэнэжы-гъэн фае.

МЭЩФЭШУ Нэдждэт, Адыгэ Хасэм иисполком хэт.

— Дзэр Урысыем Украи-нэм римышхэу зэгурьIохэмэ нахъышIу. Ащ фэдэ гугъаплIи сиI. Ау непэ гурылуакIэу ду-наим тетыр уилъэпкъэгъу зэ-

рыс хэгъэгур къин хафэмэ, къэуухъумэныр ары. Къэралы-гъо дунаим тетэп лъэкI илэмэ, илъэпкъэгъухэм акъомыуцонэу, къымылухъумэнхэу. ЫпшъэкIэ къызэрэсIуагъэу, ар непэ дунээ шапхъэу щыт. Урысыем фэдэ къэралыгъошхо къыпкъот хъу-мэ, укызытэтенэнэу нахъ гугъэ уилэшт.

Адыгэхэм заом бэ тхъама-кIагъоу къафихыгъэр, ар къэ-мыхъумэ нахъышIу. Арышъ, лъыгъачъэ щымылэу Iофыр зэ-шIолыкIынэу Тхъэм телъэгъу.

ПЭНЭШЪУ Аскэр, тарихъ шIэныгъэхэмкIэ доктор.

— Федерацием и Совет Пу-тиным Украинэм дзэхэр ри-щэнхэу фитыныгъэ ритыгъэми, сэ сишIолыкIэ, рищэштхэп. Дзэр гъунэгъу къэралыгъом зи-пщэкIэ, зао къежъэшт. Уилъэп-къэгъухэр зэрыс хэгъэгур къин чIыплэ ифагъэмэ, ащ дзэр ихъан фаеу щыта? Непэ шъып-къагъэм IашэкIэ уфэбэнэным

нахъи акъылкIэ зэхэпфымэ нахъышIу.

Сэ тарихълэжъэу сызэрэ-щытым къыхэкIэу, къасломэ сшIоигъу Украинэр лъэкIэ зэхашIэм укыпкъырыкIызэ зэхэщэгъаеу зэрэщытыр. Къо-хъаплэм щыпсэхуэрэр зыфае-хэр шъхафы, КъокIыплэм шы-лэхэм яшIоигъоныгъэ нэмыкI, ахэр зэзыпхыхэрэ лъэкI гу-пшысэ непэ щыIэп. ЛъэкIыыр зыгорэм зэрипхын фае. Ау Украинэр ащ фэдэу зы гу-пшысэкIэ зещэгъуай. Мары илъэс пчъагъэ хъугъэш, Бе-лоруссиер Лукашенкэм дэ-гъоу егъэлорышIэ, щыIаки илэ. Украинэм парламент щы-зэхэщэшъ хъурэп, Президент хадзышъ, ащи хэгъэгур фэ-гъэлорышIэрэп. Сыд къаугу-пшысыгъэми, къэралыгъо гъэ-псыкIэр алэ кыхъэрэп. Хэку пэлчъ Президент илэна? Ащ фэдэ хъурэп.

СИХЪУ Гошнагъу.

**Къэкӕшт бжыхъэм къыщы-
улагъэу апшӕрӕ еджаплӕхэм
ачӕсхэм дзӕ сӕнӕхъатхӕри
къызӕлӕгӕхъанхӕ альӕкышт.
«Урысые гъзетым» къызӕри-
тырӕмкӕ, зыфеджӕхӕрӕ сӕн-
хъатым дакӕу дзӕ къулыкӕу-
хъыныри къыдаухышт. Ащ
къыкырӕр — еджаплӕр къыз-
аухыкӕ дзӕм ащӕжыщтхӕп, за-
пасым шыӕ рядовой е сер-
жантыцӕ яӕ хъушт, дзӕ билет-
ри къаратыжыщт.**

Мы къӕбарымкӕ ухъумӕным-
кӕ Министерствӕм истатс-сек-
ретарӕу Николай Панковыр Ха-
баровскӕ иапшӕрӕ еджаплӕхэм
ачӕсхэм зӕрадӕгощагъӕр «Уры-
сые гъзетым» къытыгъ. Дзӕ
ухъазырыныгъӕм иапӕрӕ уцугъ
генералхӕмрӕ гъӕсӕныгъӕмкӕ
хӕбзӕ йофышӕхӕмрӕ мы илӕ-
сым шыӕныгъӕм щыпхыращы-
нӕу цӕгугъых. Мыщ фӕгъэхъы-
гъӕу тиреспубликӕ сыда щашӕ-
щтыр? Сыдигъо шыкӕлӕм те-
хъащтхӕ? Сыдӕуштӕу йофыр зӕ-
шохыгъӕ хъуштӕ? Мы упчӕ-
хӕмкӕ джӕуапӕгъу къытфӕхъу-
гъ Адыгэ Республикӕм идзӕ комис-
сарӕу Александр Авериныр.

Ащ къызӕриуагъӕмкӕ, Уры-
сыем иапшӕрӕ еджаплӕхэм
ащыщхӕм яректорхӕм ухъумӕ-
нымкӕ Министерствӕм зыфа-
гъӕзагъ сӕнӕхъат ззыгъӕгъоты-
рӕ ныбжыкӕлӕхэм къулыкӕур
зӕрахырӕ шыкӕлӕр зӕблӕхъу-
гъӕным фӕгъэхъыгъӕу.

— Шыӕныгъӕр зы чыплӕ
итӕп, — къӕуатӕ Александр
Авериным, — дзӕм къулыкӕу
зӕрӕхъырӕ шыкӕлӕм еплъыкӕ
зӕфӕшъхъафхӕр фырыӕнхӕ аль-
ӕкышт. Ахӕм зыкӕ ащыщ, гущы-
лӕм пае, апшӕрӕ еджаплӕхэм
ачӕсхӕр илӕс къӕс мӕзӕ шы-
рыщӕр аугъоихӕзӕ агъӕсӕнхӕр.
Джауштӕу ныбжыкӕлӕм къулыкӕу

Дзӕм уклӕнӕу уфӕмӕмӕ...

гъӕнхӕ зӕрӕфаер ащ къыщӕло.

Мӕзаем и 19-м дзӕ комисса-
риатымрӕ тиапшӕрӕ еджаплӕхэм
ащыщӕу дзӕ кафедрӕ зычӕты-
гъӕмрӕ ялофышӕхӕр зӕулагъӕх,
яшӕлӕхӕмкӕ зӕдӕгощагъӕх. Дзӕ
кафедрӕр шыӕ зӕхъум, за-
пасым шыӕ лейтенантыцӕ ащ
къычӕкыхӕрӕм къаратыжыгъ.
Джы тиреспубликӕ имызакъоу,
зӕрӕ Урысыеуи зӕрыгушыӕхӕ-
рӕр — ныбжыкӕлӕу илӕсым
рагъӕджагъӕм а илӕсыр дзӕм
щылагъӕу къыфалыгъӕшт, илӕ-
сыр ныкӕорӕ дзӕ кафедрӕм
щеджагъӕмӕ, сержантыцӕ илӕу
къычӕкышт, илӕситӕ еджа-
гъӕмӕ, запасым шыӕ лейтенан-
тыщт. Класснӕ егъӕджӕнхӕу сы-
хъат 450-рӕ, факультативнӕ ыкӕ
практическӕ егъӕджӕнхӕр рядо-
войхӕми, офицерхӕми ямыллы-

епхыгъӕ шыпкӕу,
АР-м идзӕ комисса-
рӕу **Александр АВЕ-**
РИНЫР ары:

— Непӕрӕ мафӕм
ехъулӕу дзӕм къу-
лыкӕу зӕрӕхъырӕ
уахътӕр мӕзӕ 12 мӕ-
хъу. А уахътӕм къы-
клоцӕ дзӕм фытегъ-
псыхъӕгъ шыпкӕу
солдат бгъӕхъазы-
рыным пае акъы-
лыгъӕ хӕлӕу, гъӕ-
лӕшыгъӕу упылын
фае, офицер дӕгу-
хӕр дӕлӕжӕнхӕу
щыт, еж ныбжы-
кӕми шлоигъоныгъӕ
илӕн фае. Джащ
пае аужырӕ уахътӕм
нахъ мӕхъанӕ зӕра-
тырӕр контрактнӕ
дзӕм изӕхӕцӕн.

Тикъӕралыгъӕ икъӕгъӕгъунӕн
зыщыӕныгъӕ фӕзыгъӕхъы
зышӕлоигъо закӕ ащ хӕхъащтхӕр.
Уахътӕу техникескӕ амалышхо-
хӕр шыӕхъ зыщыхъугъӕм, дзӕр
ахӕм атехъагъӕу лӕшӕ пӕрыт-
хӕу электроникӕкӕ лӕф зышӕ-
хӕрӕр ыгъӕфедӕнхӕу зыщыри-
гъӕжыагъӕм илӕсыбӕрӕ бгъӕ-
хъазырын фӕе цыфхӕри ищы-
клагъӕх. Арышъ, ащ фӕдӕ лӕ-

**Дзӕ егъӕджӕным къӕшӕкыгъӕ къӕбарӕу джырӕ
уахътӕм ехъулӕу къытӕклӕхъагъӕр зӕкӕ тыугъоигъ
ыкӕи дзӕ кафедрӕхӕм ягъӕпсынкӕ тишӕлӕхӕр
ухъумӕнымкӕ министрӕм лӕагъӕзӕсыным пае Къы-
блӕ дзӕ шӕолырым иштаб еттыгъ.**

зӕрихъын фӕе мӕзӕ 12-р ра-
гъӕкӕунӕу. Нӕмыкӕ еплъыкӕ-
хӕри бӕу шылагъӕх. Ау джырӕ
уахътӕм нахъыбӕу зытегушыӕ-
хӕрӕр дзӕ кафедрӕхӕу къӕра-
лыгъӕ аккредитацие зылӕ апшӕ-
рӕ еджаплӕхэм ахӕтыгъӕхӕр къы-
зӕлухыжыгъӕнхӕр ары. 1920-рӕ
илӕсым къыщыулагъӕу шыӕгъӕ
кафедрӕхӕм дзӕхӕм апае коман-
дир нахъыкӕлӕхӕр агъӕхъазыры-
щыгъӕмӕ, нахъ класӕу ахӕр
зӕфашыжыгъӕгъӕх, непӕрӕ ма-
фӕм рахъухъӕрӕм ащыщ ахӕм
ащеджӕфӕхӕкӕ солдатхӕм афӕ-
дӕу запасым шыӕ сержантхӕ-
ри, офицерхӕри гъӕхъазырыгъӕн-
хӕр. Ясӕнӕхъат шъхъалӕ фӕджӕ-
хӕфӕкӕ дзӕ къулыкӕури дахъы-
нӕу ары зӕрӕщытыр. Ау, къы-
хӕзгъӕщымӕ сшӕлоигъу, мы зӕ-
кӕми проект шъуашӕ ял, тызӕ-
рыгъӕозӕн тхыль зыпари къыт-
ӕклӕхъагъӕгоп. Шыӕлӕр ухъумӕ-
нымкӕ министрӕм иунашъоу
мы лӕфыгъом хӕплӕнхӕу къыз-
щырилотыкырӕр ары.

тыгъӕу, мӕзищ угъоинхӕм ащы-
лӕнхӕ фае. Зӕрагъӕшлагъӕр зы-
щӕгъӕпытӕжыщт уахътӕу ар
щытыщт, егъӕджӕнхӕм якӕлухыщт
ыкӕи. Ау мыхӕр зӕкӕ проект
къодыех. Шыкӕлӕхӕр джыри къы-
хахыгъӕхӕп, игъӕлотыгъӕу арӕ-
гушыӕх.

— Джырӕ уахътӕм апшӕрӕ
еджаплӕхэм лӕкӕлу ялӕхӕр зӕ-
бгъӕшӕнхӕ, ягъӕджӕн-мылӕку
зытет упылын фае, — къыхе-
гъӕщы игушыӕ Александр Аве-
риным. — Дзӕ кафедрӕ зы-
чӕтыгъӕ апшӕрӕ еджаплӕхэм
мы лӕныкъомкӕ профессорхӕр,
кӕлӕгъӕаджӕхӕр ялӕм ууплӕ-
кӕлун фае. Дзӕ кафедрӕм щеджӕ-
шъуыщтыр зыфӕдизыри умыгъӕ-

Ахӕм ныбжыкӕлӕхӕр рагъӕджӕн-
хӕу къӕдгъӕлӕгъӕошъуыщты ыкӕи
шыӕ кӕлӕгъӕаджӕхӕри дзӕ къу-
лыкӕум нӕмыкӕлӕхӕр фырагъӕ-
джӕнхӕм тегъӕпсыхъагъӕхӕмӕ
тыууплӕкӕлушъуыщты. Кафедрӕхӕр
зызӕфашыжыхӕм егъӕджӕным
тегъӕпсыхъӕгъ нӕрылӕгъу лӕ-
пылӕгъу зӕфӕшъхъафӕу чӕлӕы-
гъӕхӕм якъегъӕгъӕзӕжыын, кӕ-
лӕгъӕаджӕхӕм якъӕгъотын, нӕ-
мыкӕ пӕтӕоу дзӕ егъӕджӕным
къӕшӕкыгъӕ къӕбарӕу джырӕ
уахътӕм ехъулӕу къытӕклӕхъа-
гъӕр зӕкӕ тыугъоигъ ыкӕи дзӕ
кафедрӕхӕм ягъӕпсынкӕ ти-
шӕлӕхӕр ухъумӕнымкӕ министрӕм
лӕагъӕзӕсыным пае Къыблӕ
дзӕ шӕолырым иштаб еттыгъ.

Дзӕ кафедрӕхӕм язӕхӕщӕ-
жынкӕи теубытагъӕ шыӕ, джырӕ
уахътӕм зӕхъафырӕр ар зӕрӕ-
зӕшъуахыщтыр ары: зӕрашӕтхӕ
шыкӕлӕр, ашӕтхӕр зыфӕдизыр,
купхӕм ахӕхъащтхӕр (рядовой-
хӕм, сержантхӕм, офицерхӕм),

**Джырӕ уахътӕм нахъыбӕу зытегушыӕхӕрӕр дзӕ
кафедрӕхӕу къӕралыгъӕ аккредитацие зылӕ
апшӕрӕ еджаплӕхэм ахӕтыгъӕхӕр къызӕлухыжы-
гъӕнхӕр ары.**

нафӕ хъуштӕп. Кафедрӕхӕр зы-
щӕлӕхӕ лӕхъаным ащ щезыгъа-
джӕщтыгъӕхӕм нӕмыкӕ чыплӕхӕм
лӕф ашӕшӕнкли хъун. Мы лӕ-
фымкӕ дзӕ комиссариатыр лӕ-
пылӕгъу хъун ылӕкышт. Дзӕ
къулыкӕум лумытыжыхӕу, ау
офицер лӕнатӕ ялӕу Улӕшыгъӕ
Кӕуачӕхӕм ахӕтхӕу къулыкӕу
зыхъыгъӕхӕр тидзӕ учӕт хӕтых.

кафедрӕхӕм язӕтегъӕпсыхъанкӕ
щыклагъӕу шыӕхӕр ыкӕи нӕмыкӕ-
хӕр. Ныбжыкӕлӕхӕм япсауны-
гъӕ елытыгъӕу дзӕ кафедрӕхӕ-
ми зӕрашӕтхӕр гъӕнӕфӕгъӕх,
яшӕлоигъоныгъы къыдалытӕщт.

Мы лӕфыгъомкӕи республи-
кӕм щыпсӕухӕрӕм яшӕлӕхӕр
зӕтымыгъӕшӕнхӕ лӕӕкыгъӕп.
Къызщеджӕжыагъӕр мы лӕфым

МӔХЪОШ Рахъмӕт:

— Апшӕрӕ еджаплӕм чӕс-
хӕр дзӕ кафедрӕм зыщеджӕ-
хӕкӕ, къулыкӕу амыхъыжыынӕу
ашӕмӕ нахъышӕлоу сӕ сеплӕы.
Еджӕныр къызӕаухыкӕ, ныбжы-
кӕлӕхӕм лӕф ашӕн фае, унагъо
зӕрагъӕгъотын, ащ фӕлӕжӕ-
жыынхӕу щыт. Дзӕ шӕныгъӕхӕр
къызӕлӕгӕхъахӕмӕ, ащ хӕ-
мытхӕми хъунӕу къысшӕлошъы.
Сӕри пхъорӕлф шъӕожыитӕу
сиӕ, ащ сыкъыпкъырыкыӕзӕ къӕ-
сӕло яунӕ исхӕу еджӕхӕзӕ пӕтӕ-
ури апӕклӕкы зӕрӕсшӕлоигъор.

БӔГЪ Ахъмӕд:

— Зыщеджӕрӕ уахътӕм дзӕ
кафедрӕр ныбжыкӕлӕм къыди-
ухыжыынӕр нахъышӕлоу сӕ сеп-
лӕы. Бӕмӕ ало дзӕм шылагъӕр
нахъ лӕшы хъоу, ыпкӕ зӕхӕ-
лӕыкӕкӕи нахъ пытӕу, ау, сӕ
сызӕреплӕырӕмкӕ, ныбжы-
кӕлӕхӕр джырӕ уахътӕм спортым
пыщагъӕ хъугъӕх, япсауныгъӕ
фӕсакъых, апкъышӕоли апсы-
хъӕ. Мӕзӕ 12-у джы къулыкӕу
зӕрахырӕм ащ фӕдизӕу зӕ-
хӕплӕнӕу зӕхъокыныгъӕшхо
къахильхӕу сӕ сшӕлошӕрӕп.
Шӕныгъӕу апшӕрӕ еджаплӕм
щызӕрагъӕгъотыщтыр икӕунӕу
къысщӕхъу.

ХЪУТ Аслъан:

— Кӕлӕм къулыкӕу ыхъын
фай. Телӕшъуагъӕу зыгорӕм
упылын нахы, упымылӕыхӕ-
мӕ нахъышӕлу. Гъӕсӕныгъӕ язы-
гъӕгъотыхӕрӕм агу къырагъӕмы-
гъау, ау узыхъмытыгъӕр пшӕн
плӕкынӕу сӕ сеплӕырӕп. Дзӕ
шӕныгъӕхӕр къулыкӕу зыщахы-
рӕм къыщызӕклӕбгъахъӕхӕмӕ
нахъышӕлу — кӕлӕм ышъхъӕ
ылыгъыжышъуным, хъугъӕ-шӕ-
гъӕ зӕфӕшъхъафхӕм афӕхъа-
зырыным къулыкӕур ары зыщы-

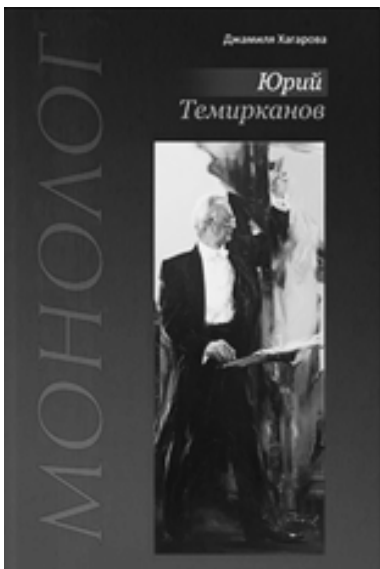
**Урысыем иапшӕрӕ еджаплӕхэм ащыщхӕм ярек-
торхӕм ухъумӕнымкӕ Министерствӕм зыфагъӕзагъ
сӕнӕхъат ззыгъӕгъотырӕ ныбжыкӕлӕхэм къулыкӕур
зӕрахырӕ шыкӕлӕр зӕблӕхъугъӕным фӕгъӕхъыгъӕу.**

ныкъом джы тыкъыфакӕомӕ,
илӕс 18 зыныбж ныбжыкӕла-
бӕ дзӕм хӕтцӕныр ищыклагъӕп.
Ауштӕу зыхъукӕ, контракткӕ
ащ хӕтцӕтыр процент 80-м нӕ-
сыщт. Ау апшӕрӕ гъӕсӕныгъӕ
ззыгъӕгъотыхӕрӕми зӕрагъӕ-
шлагъӕр мӕзищ угъоинхӕм агу
къащагъӕкыжыӕзӕ ашыщт. Джа-
щыгъум мы лӕфыгъуакӕм шӕуа-
гъӕ къытыщт, акъыл хӕлӕу
пӕтӕури гъӕпсыгъӕшт ыкӕи дед-
гъӕштӕн фае. Ау сыд хъугъӕми,
мӕзӕ 12-рӕ еж фӕдӕхӕм, на-
хъыжыхӕм ахӕтӕу къулыкӕу ныб-
жыкӕлӕм ыхъымӕ, шӕуагъӕу хӕ-
лӕыри нафӕ. Зӕдӕгъӕштӕныгъӕм,
подразделением хӕтӕу пшӕ-
рылӕхӕм язӕшӕлохын фӕгъӕзӕ-
гъӕным зыфигъӕсӕшт, сыдӕу
щытми, дӕицӕп. Мы къырахы-
жыгъӕ лӕфыри, сызӕреплӕырӕм-
кӕ, щыбгъӕзыенӕу щытӕп. Зӕ-
рӕхъурӕм теплын, уахътӕм зӕ-
кӕ къызӕхыфӕшт.

фагъӕсӕщтыр. Машинӕм уимы-
сӕу автомобиль зӕфакӕ зӕрӕзӕ-
мыгъӕшӕшъуыщтым фӕд дзӕри
— ащ ухӕтын фае. Сӕ сикӕлӕ
мыгъӕ фӕшӕрӕ еджаплӕр къа-
лӕу Пятигорскӕ къыщӕухы, ащ
ыуж дзӕм клӕнӕу зӕгъӕхъазы-
ры — ежыри фай, яни зи
хилӕхъӕрӕп. Джы дзӕм ухӕтыщт-
мӕ, дӕгуу — пӕтӕури ащ фы-
тегъӕпсыхъагъ, пцӕрыхъанри,
нӕмыкӕ фӕло-фашӕхӕри джы зы-
гъӕцакӕлӕхӕрӕр цыф къызӕры-
клох, еж дзӕкӕлопӕ кӕлӕхӕр
дзӕ лӕф закъор ары зыфагъа-
сӕхӕрӕр.

Сыдӕу щытми, лӕфыгъо пӕтӕ-
уми афӕдӕу, непӕ зыгугъу тшы-
гъӕмкӕи еплъыкӕлӕхӕр зӕтекых,
ау нафӕр ыкӕи дӕгуур зы —
шъхъадж ишӕлоигъоныгъӕ елӕы-
тыгъӕу джы хӕдӕн ылӕкышт:
клоцӕ — мыклоцӕ?

МӔШӕЛӕКЪО Саид.

«Темыркъан Юр. Монологхэр»

Адыгэлэу, зэрэдунаеу щэгъэлъэлэрэ дирижер *Іапэ-Іасэу*, къалэу Санкт-Петербург иакадемическэ филармоние ипашэу, Урысыем инароднэ артистэу *Темыркъан Юрэ фэгъэхьыгъэ тхылъ Санкт-Петербург итхылъ тедзаплэу «Скифия» зыфилорэм къыщыдагъэкыгъ. Ар зыгъэхъазырыгъэр ыкӀи къыдэзыгъэкыгъэр Джемиле Хагаровар ары. Ю. Темыркъаным ыныбжъ илъэс 75-рэ зыщыхъурэм тефэу тхылъыр къыдэкыгъ, ыцӀэр — «Юрий Темирканов. Монолог».*

Іофыгъо псынклэп авторым зэшлуихыгъэр, ар озыгъалорэр дирижер цӀэрылоу тхылъыр зыфитхыгъэр гогу зэрэтет зэпытыр ары. «Сиунэр вокзалхэр ары» ылоу тхылъыми хэт. Илъэс пчъагъэм ащ пае ежым ытхыгъэхэм, Ю. Темыркъаным къылуагъэхэм, къыфатхыгъэхэм ыкӀи къыраллагъэхэм къахихыгъэх Джемиле тхылъым дигъэхъагъэхэр.

Юрэ адыгэлӀ шьыпкъэу, щытхъунхэр ыкӀи цыфыр гъэиныгъэныр зэрымикласэхэм къахкӀэу, фэагъэп ежъ пае тхылъ

атхынэуи. Мемуархэр зытхыхэрэр цыфыбэмэ зызыгъашӀэ зышлоигъохэу, къызыщытхъужы-нэу фаехэр арэу елъытэ.

Къэралыгуабэмэ концертхэр къызэррашитхэрэм ыкӀи бэрэ зы чыплӀэ зэрымисырым къахкӀэу, авторыр зэрэфаем фэдизрэ маэстрэм лӀклэнэу хъугъэп. Ау Ю. Темыркъаным игъашӀэ, итворческэ гъэхъагъэхэм, непэ зынэсыгъэ лъэгаплэм осэ тэрэз афишыным пае ащ илъэс зэкӀэлъыкӀохэм къэралыгъо зэфэшхъафхэм цыфыбэмэ ащырилогъэ пстэур, тырахыгъэ теле-

фильмэхэр ыгуоигъэх. Гупшысэ куухэу, гушыӀэ щэрыохэу ахэлхэр къахихыгъэх.

Къэбар клӀкӀ гъэшлӀгъонхэу тхылъым къыдхъагъэхэм анэмыкӀэу сурэти 100-м ехъу ащ дэт. Ахэм тикъэралыгъо ыкӀи ІэкӀыб хэгъэгухэм ащыпсэурэ цыф цӀэрылохэм — президентхэм, политикхэм, актерхэм, философхэм — композиторыр аготэу тырахыгъэхэри ахэтых.

ИцӀыкӀугъом къыщегъэжъагъэу Юрэ игъашӀэ къырыкӀуагъэр, зэкӀ пӀоми хъунэу, тхылъым инэкӀубгъохэм къалатэ. Ащ та-

пашхъэ къыригъэуцорэр нэмыкӀ Юр. Цыф луш, акъылышӀу, бэ зэджагъэр (джыри заджерэр) ыкӀи ылъэгъугъэр, цӀэрылу, ау къызэрыкӀу. ГукӀэгъушхо хэлъ, цыфэу іоф зыдишӀэхэрэм афэгумэкӀы. Ащ нэмыкӀэу къызщыхъугъэ хэгъэгур — Кавказыр щыгъупшэрэп. Къэбэртэе-Бэлыкъар Республикэр шӀу дэдэ елъэгъу, уахътэ къыхкӀэу къызыкӀокӀэ, ышхъэкӀи ыгукӀи зыщегъэлсэфы...

КӀэкӀэу къэпӀощтмэ, фракыр щыгъэу, оркестрэм ыпашхъэ

итэу, ащ къыригъэлорэ музыкэм ежъыри щыщ шьыпкъэ хъугъэу къытшӀошӀырэ Темыркъан ЮрӀп тхылъым итлӀагъорэр. Хэти фэдэу ари мӀапшы, мӀэгущӀо ыкӀи мӀэгумэкӀы, ау лъэгаплэу зытеуцагъэм къезыгъэлыхын кӀуачӀэ къэхъугъэп. Джащ фэдизэу іоф ащ шӀу елъэгъу.

Къэбэртаехэм язакъоп, зылӀэу зэрэадыгъэ лъэпкъэу тилӀэхэм ар ащыщ. Адыгэхэм анапэ егъэдахэ, Урысыем ыцӀэ еӀэты.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Усэхэр КӀЭСЭБЭЖЪ Къэплъан

САУСЭЛЭМЭТ

БжыхъакӀэм икӀэцыгуанэ, тутыным ешӀо. МӀэхуанэ: — Саусэлэмэт хуӀлфыгъэр адыгъэу хэт къэзылфыгъэр? — жыхъарзэу орыжъ гъушӀаплэ техагъэр ауштэу упчӀэнэп; ыубытэу пӀым ыпшӀаплэ, ынаплэ къыридзыхынэп. Къехыгъэу Къожэубэ тхыцӀэ, къыубытыгъ алашэр; сыщымыгъуаз ащ ыцӀэ; ау сэшӀэ зэрэхъурашэр. Ащ сэри сыкӀыхэкӀыгъ. Ащ зэпикӀыгъ пӀыи уани. ДжэныкӀо машӀо пӀэкӀыгъ. ИмыпӀыхъагъ шыуани. Шхончыпэм сырӀын хишӀыкӀэу, а лӀым иӀэна очыл? Ащ иорэд сӀушӀыкӀэу, къызэралухрэр сичыл. СиллакӀу. Шьыпкъэмэ, слъэпкъ. КъырӀэсэшӀэжы слӀапкъ-лъэпкъ. Дэгъумэ шэу ащ къыфыгъэр, сьд хъаблэм зыкӀыдафыгъэр? Саусэлэмэтмэ хъуни. Къысшхъащымыт ихъуани.

1961-рэ илъэс, Пщыжъхъабл.

«КЪЕБЛАГЪ!» — СЭЮ

ИлъэсыкӀэм иджэгу ушӀэу, псэм илахъэу къэкӀо; мазэр — джэфы, инафышӀэу къыхъэрэ ос ешӀако.

УтекӀонэп чэшы ныкъом. Зыуж ситым идэкӀогъу. Шыутысэу а лъэныкъом екӀокӀыгъэм изекӀогъу.

Псымэ — псэу къуладжэ къехы, хым — ышхъашӀуи Іэ щифэн; пщагъор гъозэу бгым къыдехы, — чэшы хыем ыгу тефэн.

Гъунэ иӀ. ИмыӀэ хъуна? — мазэр ныоу ежъэжыгъ: — Илъэсыжыыр кӀэлэхъуна? Къысфиджагъэр ра ужыыгъ. Ащ фэдэштмэ мы илъэсыр, сыхъажынэп гоцэ унэм, —

теушыи, зэрылъэсыр тыгу римыхъэу чэу гъунэм щэтэубыты. Къыгъэзэжымэ, гужж хэмытэу ар Іасэн инысакӀэ къыфзэжымэ, — псэм илахъэ ыосэн. Ныоп, нысэри кӀэштагъэу лэгъунапчӀэр фылуеуты.

Джыбэ ахъщэр ылытагъэу, хъатиякӀор унэлуты.

Тумы хъун джэкӀуакоп къэплӀэ: къэплӀытэна тыжыны осыр? — огу нахэм ау зыгуаплӀэ чӀэтышъ, тхъам ешӀ ащ дыхэсыр. Ныса? Ныуа? — ежъэжыгъэм шӀор къахедзэ зэхэт шыумэ; фэд ос шхъацыр жъэу зыжыгъэм, — зэтырахы кӀым ибзыумэ.

Жъым ыкӀыб къегъазэ фышхъэу. Ар слытэна спчэ кӀиутэу? ИлъэсыкӀэм ра осышхъэу сыхэтыгъ сэ нэиутэу.

«Къеблагъ! Къеблагъ! О ухъакӀ!» — апчэу чэна ИлъэсыкӀэр? — ІапӀкъорэгъоу къесэхъакӀ мазэм иесыкӀэ.

Къегъэшыны. Къегъэфабэ къэрсэбанэу хэушӀокуагъэр; сыхэгъуашхъа ра ынапэ ипыцэгъу, укӀуагъэр.

1969-рэ илъэс, Шэуджэнхъабл.

СИГУЩЫНЭГЪУ

— Жэр зэтепӀожымэ, сьд къыбдэхъушт? — Шьыпкъэр зэпӀожымэ, цыфы ухъушт. — Бзыу цыкӀур куандэм хаутаго, нынэ. — Дамыхыгъэ хъадэм сылъэгъынанэ. — Іашэу жэр чатэ. Сьд къепӀолӀэшт? — Къэхъушт-къэшӀэштым фэшӀ; уигъэлӀэшт.

1959-рэ илъэс, Къэбыхъабл.

А, КЪИНЫМ...

Тхъам ыцӀэ хэлъа а, къыным? Ра цыфмэ ажэ сьдэфэ. СымусӀымынэшъ а, диным, инамазлыкӀ Іар щысэфэ.

СфэлъэкӀмэ мы хэбзэ шыгъэм ІакӀэкӀодэгъэ дыухъэр

рызгъэпсэужъэу згъэшӀагъэм икӀормэныпхъа гунахъэр?

Зыгорэм сьтеупӀэпӀыхъа. Ыгу рихърэр ежъ зыгуегъахъэ. ЦӀэлужымэ зыхагъэхъана? Пчэгу шхъатеппхончӀэу кыхъана?

Псым ытхъалагъ пшӀэшӀэжъыер. ІӀэп унагъуи джэгугъуи.

Тыгъоны Іофмэ, шӀэжъыер — икӀэлэ закъо игугъуи.

Цыфымэ язэшӀуныгъэ, чыгъ шхъапэу пкӀышхъэ зыпылӀыр, ау илъэп...зы ІашӀуныгъэ, — шхъадж ышхъэ закъу итхылӀыр!

Советы хабзи плӀэгъунэп. Ащ изэфагы бгъэгъунэп. Ау сьд хъазаб уапэ илъ? А, хабзэм, сьдкӀэ упылы?

Пэм лъы къырифэу уеушхъакӀу. Сабыйзэ, ра уегъэпшылы. Іугъор къырихэу уихъаку, етлани, о зыогъэлӀы.

Тхъам ишӀэ хэлъа а, къыным? Гъэблэ мыухым щытхъу? Амгъэтысыгъэ быным ихъантхъупс улъымыхъу.

Зыгорэм сьтеупӀэпӀыхъа. Ыгу рихърэр ежъ зыгуегъахъэ. Хъэм сишхи, къыслыӀабэштмэ. Дунаир — сэркӀэ ибэштмэ.

1958-рэ илъэс, Пщыжъхъабл.

СЫКЫРЭПЛЪЫ ОСЫМ

Къесы осыр, осыр къесы, — сыкӀырӀэплъы осым; зызыушӀэфэу илъэс къэси сыкӀырӀэплъы хэсым.

Ащ ышхъац къыретэкъухъэ. Мэсты ыӀупшӀакӀэ. КъэпӀоэштмэ, іофшӀакӀэ рыушэтын мэкъухъар.

Къакъырышхъар чыӀэм есты. Жыыр — кохъокӀ дӀысты. РыукӀытэу ра сӀэ пхъашэ, шхор тырелъхъэ сӀалашэ.

Е — упчӀэжърӀэп. Е — усэжърӀэп. КӀымӀэфэгум ыпсэ пытэу, ра сажъ кыхъаным тетэу, гоу кытеорэр — ІасэжърӀэп.

Къесы осыр, осыр къесы, — сыкӀырӀэплъы осым; зызыушӀэфэу илъэс къэси сыкӀырӀэплъы пӀэсым.

1962-рэ илъэс, Къырым, Симферополь.

НЭБЗЫЙ ЦЫКӀУ

Огум пщэхэр къыщекӀокӀых. ЩызэкӀокӀы ашхъэ. Ра Къожэуби къыдекӀокӀых. Сьдэу шӀункӀ пчыхъашхъэ.

Ау тэмашхъэм джэгу тет. Къэлу пхъэкӀыч макъэр. Кыхъамыщэу лъэрытет сьд зыкӀэмысакъыр.

Пщэмэ ошхыр къыракӀыхэу къэхъопскӀынти пчыкӀэр, къырекӀокӀы нэмыкӀыхэу бгым сэ спылы хыкӀэр.

Нэбзый цыкӀоу сит сэ лъэгум. Пщэм сиутӀупшӀрӀэп зафэу. Ау, тесхын сӀабэу огум, нэбзый цыкӀур — нэфэу.

ЗӀэрӀэч ишыблэ гъагъуи. Мэзым пчыкӀэкӀэ кьерэу. Ау, псыныбэр зитэмэбгъуи нэсыгъэр кьерэу.

Синасып адэзгъотыжъэу зӀбгырӀэкӀых пщэхэр. Жыы Іухъагъуи къысатыжъэу щылӀх а къыдӀапшхэрэр.

Къожобэбги къетӀысэххэу бзыумэ янэкъокъух. Нэбзый цыкӀур япсэхэхэу пщэхэр хъакъу-жъокъух.

ЗэгъаутрӀэп нахъ, дунаим сьд ащ щамышӀэжърӀэр, ЛӀэбэ кӀоцӀ дэт мӀэ хъураим сӀрмэ къыцашӀэжърӀэр?

Ра тэмашхъэм джэгуи тет. Къэлу пхъэкӀыч макъэр: зӀ ар шыблэу лъэрытет, — кӀиутын лъэдакъэр.

1958-рэ илъэс, Пщыжъхъабл.

УНАГЪОР ПЫТЭМЭ

Гъашлэм ылъапсэр — шӕлӕгъу

Зулъаринэ янэ-ятэхэр.

Псэ зыпыт пстэуми — жьым, псым, тыгъэм афэдэ къабзэу, шӕлӕгъу лъэшэу яфэныкъуагъ. Фэбагъэм, лӕшӕгъэм, дэхагъэм ахӕхыкыгъэба мы дунӕшхор! Шӕлӕгъу мыкӕуасэр арыба гъэшлӕ онджӕкыр зыгъаблӕрӕри, цыфы зыцӕм нӕфӕлӕ-гугъалӕ фӕхӕрӕри. Ар къыгурылӕ къодырӕр арымырӕу, ыпкынын-лынӕ пӕпчкӕлӕ зӕхшӕлӕгъу, илӕбӕкӕу, инӕплӕгъу, ижыкыгъӕш-имурӕд блӕгъ ыкӕи чыжӕхӕмкӕлӕ зыгъуна-фыпагъэр бӕшӕлӕгъэ зӕлӕшлӕрӕ шӕныгъӕлӕжышхоу, бӕхӕмкӕлӕ лӕзӕу, гуцылӕр зыгъунашкӕу, цылӕныгъэр кӕзыгъӕнчӕу гукӕ зытхыгъу, ышӕхӕ къырыкӕуагъэр гъунагъӕу зылӕпӕу **Блӕгъожъ Зулъаринӕ**.

Джары ятӕ-янӕхӕу — Блӕгъожъ Уцужыкы Ибрахымӕ ыкӕи Блӕгъожъ Фатимӕт Къаринӕ ыпхӕм ацӕкӕлӕ «**Мыкӕсӕрӕ шӕлӕгъу**»-кӕлӕ зӕджӕгъӕ тхылъыр ытхыныр къызхӕкыгъэр. Ны-тыхӕм апашӕхӕ хӕтрӕ лӕфыгъи чыфӕшхо зӕр-щырилӕр ыкӕи опсӕуфӕ ар зӕр-рӕпфӕлӕкӕу кӕбгъӕшӕыпкӕжӕу идунӕетӕкӕлӕ, цы-фыгъӕ хӕупкӕр ренӕу кӕб-гъӕгъунау, умыукоу уцылӕныр — пшӕрылӕ заф Зулъари-нӕкӕлӕ. Адыгӕ унӕгъо пстӕумӕ зыкӕлӕ ащыцӕу Блӕгъожъ Уцу-

жыкы Иунагъуи сабый бын дахӕкӕлӕ Тхӕр кӕтӕгъагъ: пшӕшӕитфырӕ кӕлиплӕырӕ апӕун, алӕжыын алӕкыгъ. Уна-гъор зӕзыщхӕу, зыгъӕпытӕрӕр анӕхӕу сабыр арыба?!

Мыкӕсӕрӕ шӕлӕгъу Иуна-

Тхылъыр къызтӕгушӕ-лӕрӕр, гушылӕпӕм къыз-рӕщыуагъу, ежъ Блӕ-гъожъ Зулъаринӕ къыз-рыхъухъагъу, зыцӕпӕгъу унагъом илӕыгъӕ зӕфы-щытыкӕлӕр, нӕхъоир, гукӕ-гъур, гупыкыр, гумӕкыр, лӕытӕныгъэр, шӕхъгъӕ-шӕныгъэр, зӕфӕгумӕкы-жыр — лӕшӕгъу ини цыкӕуи зӕфырӕлӕгъэр — мыкӕсӕрӕ шӕлӕгъу зӕ-рӕблӕгъэр ыкӕи зӕрӕблӕ-рӕр ары. Сыда «мыкӕсӕрӕ шӕлӕгъу» гупшысӕу хи-лӕхъагъэр авторым? Ащ игуа-пӕу тхылъым иӕпӕрӕ нӕкӕу-бгъохӕм джӕуап къащыреты ежъ Зулъаринӕ. «Чылӕ ухъуным ыпӕрапшӕу унагъо ухъун фӕе», «уиунӕ зыщыгъаси хӕсӕ кӕ» пасӕм тижыгъӕ зӕрӕуагъӕм хӕлӕ зӕрӕщылӕр бӕшӕлӕгъэ зи-пшысыгъэр — унагъор цылӕкӕ-псӕукӕмкӕлӕ анӕхъ мӕхъанӕ зи-лӕ пкӕзоу зӕрӕлӕытӕрӕм ды-регъаштӕ. **Унагъор — лӕа-псӕ, егъӕжӕлӕ. Сабый плу-ныгъӕ анӕхъ лӕфышхор ащ ылӕшӕ ефӕ.** Адыгӕ лӕпкӕ плу-кӕ-гъӕсӕкӕм изы щыс Блӕ-гъожъ Зулъаринӕ Иунагъо, илӕкӕо яхыллӕгъӕ тхылъыр.

Унагъор кӕӕлогъошлӕм, ар пшӕныр зӕрӕкыныр, щӕлӕгъ,

Зулъаринӕ ишӕхъӕгъуасӕу Асыет ыкӕи ялӕфыгъӕхӕу (сӕмӕгумкӕлӕ укыкӕлӕ) Зулӕм, Заур, Зуриет.

гъо, илӕкӕо, иадыгӕ лӕпкӕ ыкӕи исӕнӕхъат инӕу — егъ-джӕным авторым афырилӕм ехыллӕгъ бӕмышӕу Зулъари-нӕ къыдигъӕкыгъӕ тхыгъӕ-лӕ-жыгъэр.

«Мыкӕсӕрӕ шӕлӕгъу» зы-филӕрӕ тхылъы-кӕлӕр уцышӕошӕ дахӕу, дунай нӕ-фым ишӕогъу; ежъ Блӕгъожъ Зулъаринӕ игу-пшысӕ нӕплӕгъу чыжӕу лӕкӕу исурӕт ащ тет. Пшӕуабӕ машӕлӕ цыф гъӕсӕгъӕ лӕ-шым игулӕчӕлӕ кӕбӕр ухӕдӕлӕ-фӕ, имыкӕсӕрӕ шӕлӕгъу зы-нӕ-сырӕр зӕогъӕ-шӕлӕф.

акъыл зӕхӕлӕ, зӕдӕлӕжӕ-зӕд-лӕжъ бӕу зӕрищыкӕлӕгъэр Зулъ-каринӕ итхыгъӕ щыкӕигъӕтхы-гъӕх. Ежъ янӕ-ятӕхӕм яныб-жыкыкӕлӕгъу уахътӕ, яунӕгъошӕн, якӕлӕплӕкӕлӕ, охътӕ фӕмӕ-бжы-мӕу къытырихъӕхӕрӕр, лӕпӕ-огъубӕм зӕрӕшӕадӕкыгъӕ-хӕр, къыным, сыд ишыкӕлӕми, зыкырамыгъӕуфӕу алӕапсӕ аухъумӕу, якӕлӕхӕр зӕрӕпӕ-гъӕхӕр Блӕгъожъхӕу Уцужы-кӕорӕ ягуащӕу Фатимӕтрӕ къышилӕтыкыгъ. Кӕбӕр-тхы-дӕр нахъ кӕагъӕшӕошӕуагъӕу къысӕхӕу сурӕтыбӕу мы уна-гъом кыхъухъагъӕхӕу, текы-гъӕхӕу — ини цыкӕуи — тхы-лӕым къыдӕхъагъӕхӕм.

Зулъаринӕ итхылӕу гукъӕ-кыжыхӕмкӕлӕ баир, псӕлӕ дӕх-бӕр ежъ тхылъым иавтор ехы-лӕгъӕу зыдӕтыр пчӕагъӕкӕлӕ 500 хъоу, шӕхъӕ 15-у зӕтӕуты-

Блӕгъожъ Зулъарин.

гъу, унӕгъо сурӕтхӕмкӕлӕ гъӕ-кӕрӕкӕлӕгъу къыдӕкыгъ.

Блӕгъожъ лӕкӕом итамыгъӕ бӕрӕ тхылъым къыщытыгъ, къы-щылӕтагъ лӕкӕо лӕапсӕм пылӕ тарихъри. Ныкылыфыгъӕхӕм азыфагу илӕ лӕшӕуныгъӕри, зӕ-пхыныгъӕри, ахӕм ялӕфыгъӕхӕм ялӕагъо зыфӕдӕри тхылӕ нӕ-кӕубгъохӕм ахӕбгъотӕшт. Зулъ-каринӕ ышыпхъухӕми, ышхӕми ящылӕкӕлӕгъэр, ашӕхъӕ къыры-кӕуагъэр, непи ахӕр (псаухӕр) щылӕкӕм зӕрӕхӕуцӕхӕрӕм яхы-лӕгъӕхъ Тхӕркыохо Юныс, Лӕ-хъусӕжъ Хъаджӕрӕтбий, Щӕшӕлӕ Казбек, Гышъ Нухъӕ, Гукӕлӕлӕ Нурбий, Кыкӕлӕ Ибрахымӕ, нӕ-мыкӕлӕми ятхыгъӕхӕу тхылъым къыщытыгъӕхӕр. Ащылӕгъӕт-хыгъ ахӕм анӕхӕу бӕмышӕу илӕс 80 ныбжъ дахӕр къыззы-нӕкыгъӕ гъӕсагъу, филологие шӕныгъӕхӕмкӕлӕ докторӕу, Адыгӕ кӕӕралыгъо университетым ип-рофессорӕу, Урысые Федера-цием ыкӕи Адыгӕ Республикӕм язаслуженнӕ лӕфышӕшхоу Блӕ-гъожъ Зулъаринӕ цыфыгъӕ-шӕпхъӕ дахӕу хӕлыр, гъӕсӕны-гъӕ-шӕныгъӕу куоу лӕкӕлӕыр, лӕфшӕкӕлӕ амалышӕу ыгъоты-гъӕхӕр, зӕрӕгъӕджӕкӕлӕ иныр. Зулъаринӕ фӕдӕ къабзӕу, ыш-ышыпхъухӕми лӕгъӕо зафӕ зӕрӕлӕр, ахӕми, ахӕм атекы-гъӕхӕми еджӕныр, шӕныгъӕр якӕсӕу, унӕгъо дахӕхӕр зӕ-рӕлӕхӕр къыщыуагъ. Ясабий цыкӕлӕхӕр тикъӕкӕлӕ мафӕкӕлӕ гугъӕлӕ инӕу зӕрӕщытхӕр, зӕ-кӕлӕри мыкӕсӕрӕ шӕлӕгъу зӕфӕшӕхӕу, зӕрищыхӕу, лӕы-тӕныгъӕ-шӕхъӕкӕлӕм зӕрилыгъ-хӕр лӕпкӕу къыщытыгъ.

Зулъаринӕ — шӕныгъӕ-лӕжышху, кӕлӕ—

Бӕдӕжӕжыкыохӕу Саид, Аслӕн, янӕу Зулӕм.

егъадж, гупшысӕкӕлӕ гъӕшӕлӕгъон, зӕкӕлӕлӕ ыкӕи унагъор лӕшӕу зыгъӕлӕлӕрӕ цыф. Ешӕлӕ цыф лӕш иным унагъор пытӕмӕ, кӕӕра-лыгъори цыфхӕри зӕрӕ-тынчыщтхӕр.

Блӕгъожъ Зулъаринӕрӕ ишӕхъӕгъуасӕу Асыетрӕ пшӕ-шӕитлӕр зы кӕлӕрӕ зӕдӕпӕгъ. Нахыжыитлӕм — Зуриетрӕ Зулӕмӕр унагъохӕр ялӕх, сабий дахӕхӕри — пшӕшӕлӕ ыкӕи кӕлӕ зырыз ялӕ хъугъӕ. Пхӕрӕлӕф цыкӕлӕхӕу — Зуриет иехӕу — **Мамыш Нӕфсӕт, Ислӕм, Зу-лимӕ исабийхӕу — Бӕдӕж-жыкыо Саид, Аслӕн,** — тыж-ныжхӕу Зулъаринӕрӕ Асыетрӕкӕлӕ дунӕе псау екых. Якӕлӕу Заури, ышыпхъухӕм афӕдӕу, апшӕрӕ гъӕсӕныгъӕ зӕригъӕгъотыгъ, исӕнӕхъаткӕлӕ юрист, икӕщӕгъу.

«Мыкӕсӕрӕ шӕлӕгъу» зы-филӕрӕм Зулъаринӕ хӕзыгъӕ имылӕу ялӕкӕо ылӕапсӕ зызӕ-ридзыгъӕм, якъуаджӕу Нӕшъу-къуае ызыныкыр Блӕгъожъ-хӕу зӕрӕщытхӕр, ялӕкӕо чыгъ

Ыпхъу нахыкӕлӕ Зулӕм.

лӕпсӕ пытӕ тӕмӕшхоу зӕрӕзӕ-хӕкырӕр къышилӕтагъ. Лӕкӕор инмӕ, хахъо илӕмӕ дӕгуба, пытӕу лӕ зӕкӕлӕдзӕгъӕн, узӕрӕ-ухъумӕн. Адыгӕ унагъо, лӕкӕо пӕпчъ нахъ ин кӕс, тиадыгъ лӕпкыи нахъ зештӕ. **Арышъ, унӕгъошхо зӕдишӕхӕр — хӕ-гъӕгумкӕлӕ насып кӕкӕуапӕх.**

Плӕгъурӕба Блӕгъожъ Уцу-жыкыо текыгъӕхӕм цыф дӕ-хабӕу къахӕкыгъӕхӕр — ахӕлӕ лӕдӕбныгъи, нӕхъоий, ялӕ шӕны-гъӕшхо, гулпытӕ, шӕхъӕлӕытӕжъ — укъагъуау кӕлӕтӕжыщтӕ.

Зулъаринӕ итхылъыкӕлӕ адыгӕ-бӕкӕли урысыбӕзкӕли тхыгъӕхӕр дӕтых, ахӕр къыззӕрыкӕлӕ, гуры-логъошлӕх ыкӕи лӕпкӕлӕ.

Тхыгъӕ пӕпчъ гъӕспӕтхыди, зӕкӕлӕлӕ-шыкӕлӕ хабзи хӕогъуатӕ. Сурӕтхӕм язакъоми, унагъом, лӕкӕом ауасӕ зӕриныр икӕоу зӕхыуагъашӕ. Зулъаринӕ мыщ фӕдӕ тхылӕ ышӕхъӕкӕлӕ къыкӕлӕ-гъӕ гъогур — еджӕни, лӕфшӕлӕни, шӕныгъӕ угъоини, кӕгъӕшӕы-пкӕни, унӕгъошӕни къырилӕ-тыкӕу, укӕупчӕжыын зыгорӕм имыщыкӕлӕгъу, ищылӕныгъӕ щы-зӕгъӕзӕфагъу ытхи къыззӕр-дигъӕкыгъӕр дӕгъу, лӕбӕкӕу шӕагъу. Узыкырыплӕын шыкӕлӕ сӕлытӕ хӕткӕли, джащыгъум ти-лӕпкӕ тарихъ изӕфӕхысы-жынкӕлӕ лӕпылӕгъубӕ щылӕ хъуш.

Зулъаринӕ итхылъыкӕлӕ «Мыкӕсӕрӕ шӕлӕгъу» зы-филӕрӕм лӕпӕ мафӕ ыдзынӕу фӕсӕлӕ.

МАМЫРКЫО Нуриет.
Сурӕтхӕр тхылъыкӕлӕм къы-дӕхыгъӕх.

Ипхӕрӕлӕфхӕу Мамыш Ислӕм ыкӕи Нӕфсӕт.

Сианэрэ сэмэркъэу рассказ

Тырку юмористэу Азиз Несим итхыгъэхэм сызэджэм, лъэшэу сыгу рыхыгъэх ыки авторым сехъопсагъ. Сэмэркъэу, лакъырджанрэм зесыушэтымэ сшлоигъоу сыгу къэкыгъ. Ары шхъаеи, о пшлоигъо закъоклэ икхуштэп ныла, уфэкхулаин фаеба!

Алоу зэхэсхыгъэ юморы, сатирэр жанрэ къинэу. Сэ ащккэ къулайныгъэ слэкълэпыгъэп, зыкли зысыушэтыжыгъагъэп, ау ащ сыкъыгъащтэу сыадыгъэба, нарт лъэпкъым сышыщба ар слоу сызэкълэчъэжынуи! Саклы-рыплъыным пэе Леонид Ленч фэдэ урыс юмористхэм, сатирикхэм ятхыгъэхэм, журналэу «Крокодилым» къыхиутхэрэм сяджэу езгъэжыагъ.

Зысыушэтыжымэ сшлоигъоу апэрэ сэмэркъэу рассказ стхыгъэ, «Къуашхъэ зышлот тхъамат» шхъэу илэу. Редакторым дэжъ схи, «мыр сианэрэ сэмэркъэу рассказ» слуй, ыпашхъэ ислъхъагъ. Зэрэтэплъэу, еджэныр шломылофэу, мыхъун дэдэ горэ сшлагъэу къысцигъэхъоу къысылуагъ:

— Уиакхыл уиежыба, пшхъэ зэккылыгъа?! Пашэм къуашхъэ шлотэу гъэзетым кыидгъахъэмэ кыызэрэтфамыдэщтыр пшлэрэба! Хъухэщтэп, ышхъэ кыызэблэхъу!

Зысылухыижынынэу езгъэжыагъ, сэмэркъэу, лакъырджанрэм рассказ

хэм ащ фэдэхэр шагъэфедэхэу слуагъэ. Ышлэшъ згъэхъуным пэе сэмэркъэу, лакъырдыр кыызэбэкхырэ тхыгъэхэр зилэ тхаклохэм ащыщхэм ацлэ къеслуагъ.

— Къаплоуи зэхэсэмыгъэх, — къедэлунэуи фэягъэп редакторы. — Ышхъэ кыызэблэхъу. — Ситхыгъэ къыситыжыгъ.

Редакторым сыпэуцужынынэу сэ сыда сызыхэтыр, зы гуцыли пэсымыложэу кылысыхыжи, ышхъэ зэблэсхъугъ, «Акхылынчъ» фэсшлэ фэсхыжыгъ. Рассказыи кыыщызгъэлыагъо сшлоигъом ар ифэшшоагъ, сэмэркъэу, лакъырджанрэи диштэщтыгъ.

— Хъухэщтэп! — ситхыгъэ зэрэтэплъэу джыри редакторым къысфидагъэп. — Советскэ пашэм ар етлуаллэу гъэзетым кыидгъахъэмэ кыитфадэщтэп, ори сэри фыклаеу тыкъафыщт.

Джыри бэрэ сегупшысагъ, рассказыи шхъэу фэсшыщтым, редакторы зэрэзгъэрэзэщтыр къысфэмыгъотэу. Хъау, сшхъэ кыихъэрэр маклэп, ау сызтешыныхъэрэр редакторым ыгу римыхыныр ары. «Пэщэ дэгъу, ау...» Ащ фэдэ шхъэ фэсшлэ редакторым фэсхыжыгъ.

— Вот, джар хъуцт! — ылуагъ редакторым. — Шхъэ дэгъу кыэбгъотыгъ. Пашэр дэгъуми, шыклагъэ горэ зыфэмы-

хъурэ шылэп. Уи «ау» ар къехъы. Ежъ гъэзетеджэр ащ ерегупшыс. Занклэу къэплуагъэпышъ, хэти зыкъышлуигъэнэн ылъэкхыштэп. Къэгъэтылъ, сэ сыкъыхэплъэщт.

Сирассказ редакторы еджэмэ кыырилоплэщтыр сымышлэу чэщ реным сыгупсэфыгъэп, нэф къэшъэу лофышлэ сэклофэ сшлуабэ дашлэщтыгъ. Пчэдыжым редакциейи сызэклом, джы редакторы кыисэмиджэмэ, джы кыисэджен сэлэшъ сежэ, сежэ, сежэ... ау къаджэрэп. Сирассказ ыгу рыхыгъэу, клатхи секретариатыи ритыгъэнкли мэхъур сшхъэ кызеом, ащ сыкхуагъ, ау римытыгъэу кыычлэкхыгъ.

лофшлэгъу уахътэр хъазырэу гъунэм нэсыгагъ редакторы кыызысэджем. Гулэнклэ ыдэжъ сынэсыгъ.

— Уирассказ седжагъ... — Сыд, угу рыхыгъа? — кыыклэпыклощтым семыжэу сыкъэгъулагъ.

— Советскэ пашэр лофым емыгугъоу, теурыкхуагъэ кыихафэу, акхыл хъатэ имылэу, ыпэкклэ плъэн ымылэкклэу уирассказ кыыщыогъэлыагъо. Хъакъмэкъ, щорэ фэдэу ары. Ар хъуцта? Уздэхъащхырэу, узыклэнаклэрэр советскэ цыфыба! Кыитфадэщтэп.

Сфэмыщылэу сэри тлэкху сыкъэцыхагъ:

— Тыгъуаклохэр, бээджашлэхэр, бюрократхэр, зэкхъодзаклохэр, пцлысхэр, нэмыкл шэн дэххэр кызыыхафэхэрэр мысоветскэ цыфхэу зыгорэм кыыкыгъэха?

— Хъау, хъау, кыитфадэщтэп, — сэ тельхъаплэ сшыгъэр зэхимыхыгъэ фэдагъ редакторым. — Тэ типшъэрылхы советскэ пашэхэр цыфхэм афэгумэкхлэу, советскэ цыфхэм шэн дахэхэр къахафэу, зэгурыхоу, шлу зэрэлъэгъухэу кыэдгъэлъэгъоныр ары.

— Ары шхъаеи, ар ори кыыбгурымылоу сфэлэшъуцтэп, художественнэ жанрэ пэпчъ шэлхъэ гъэнэфагъэ ил, а о кыызфэплуагъэм фэдэ шэнхэр кыызшагъэлыагъохэрэр тхаклохэм яповестхэр, яроманхэр ары. Сэ стхыгъэр сэмэркъэу, лакъырджанрэм илъ...

— Ащккэ тызэмыгъэдау, — кыыклэпыклощтым къедэлунэу фэягъэп редакторы. — Сэ кыыбгурыызгъаломэ сшлоигъор гъэзэтыр партием ихэку комитетрэ хэку исполкомыи зэръяорганыр, партийнэ, советскэ пашэм тыдэхъащхэу, клэнэклалъэ тшлэу тхыгъэ ащ кыидгъахъэмэ кыызэрэтфамыгъэгъуцтыр ары. Ма, джыри кыыхэплъэжъ.

Сыхэплъэжыгъ. Гуцылэ шхэнхэу, щэрыохэу хэтхэр, зэкккэ плөми хъунэу, хэзгъэкхыгъ. Гуцылэ

чанхэу, кыыпхаохэу хэтыгъэхэми апаклэ «пысхъокхыкыгъ». Советскэ пашэу сыздэхъащхыщтыгъэм ычылплэ колхоз тхъаматэ изгъэуцуагъ. Джы редакторым кыырилоплэн кыыфэмыгъотыщтэу ары кыысщыхъугъэр, ау сыхэукуагъ.

— Дэхэклаеу укхыхэлэзыхъагъ. Сэ кыыбгурыызгъаломэ сшлоигъуагъэхэр къэуубытыгъэхэу кыысщэхъу...

— Угу рыхыгъ, арыба? — сыкъэгъулагъ, редакторым кыыригъэжыагъэр къеухыфэ семыжэшъоу.

— Ау джыри зы хэукъоныгъэ пшыгъэ, — игуцылэ кыыпидзэжыгъ редакторым. — Колхоз тхъаматэри советскэ паш, партийнэ лофышл. Ащ тыдэхъащхэу, теклэнаклэу гъэзетым кыидгъахъэмэ, колхозникхэм лъытэныгъэу фашырэу кыелыхыщт. Лытэныгъэ зыфамышлыжырэ тхъаматэр тхъамэтэжыи ылъэкхыщтэп. Уашлонагъа пашэхэм уадэмыхъащхымэ мыхъунэу, ащ ычылплэклэ лэжъэккэ кыызэрыклоу плөмэ, зыкыпшлэозыгъэнэн шылэп.

Седэлугъ редакторым. Сирасскази гъэзетым кыыхиутыгъ, ау сэ емыкху шэнхэр кыыхафэхэу рассказыи сызыщыдэхъащхыи сыгу хэлъыгъэм ычылплэклэ гъэзетеджэхэр сэры кыыздэхъащхыгъэхэр, юмор, сатирэ зыфэплөщтым хэсшыкхырэ щымылэу, силоф хэмылэу алуи. Сэ зысылухыижынынэу фитыныгъэ силэп-ти, зысылушъэфыгъ.

Сэмэркъэуи икхъогъуи

Къэбар лотаклохэр

Къэбар лотэныр зиклэсэ нэбгыритлу зэлуклагъ.

— О унахыжъ, къэбар гъэшлэгъон горэм тыхэгъэдалу, — ылуагъ зым, — етланэ сэри слъэгъугъэ горэм уцызгъэгъозэн.

— О умышлэу сэ сыд къэслотэн, — джэуап кыыритыжыгъэ нахыжыи, — ау кыисэхъулапгъэмклэ сыбдэгощэн, — ылуи, къэбарыи кыырищэжыагъ.

— Гъатхэм, хатэхэр агъэтлысыхэ зэхъум, сэри згъотыгъэр зэккэ хатэм хэзгъэтлысхъагъ. Зы помидор горэ гъэшлэгъонэу къахэкхыгъ. Ащ иинагъэ сыхъат пэпчъ хахъозэ, чыгышхом фэдиз хъугъэ. Кыыпкыгъэ помидор пэпчъ къэбышхом фэдиз. Анахъ гъэшлэгъоныр, пыпчырэм ычылплэ нэмыкл кыпэкклэжыи. Зэрэчылэу тыдэгъуащэ, тыухын тлэкхырэп, джарэу помидорыи бэгъуагъэ.

— Олахъэ гъэшлэгъоным кыыохъу-

лапгъэр, — кыыпигъохыгъ игуцылэгъу, — ащыгъум сэ кыысщышлыгъэм джы къедэлэу. Ори зэхэпхыгъэщтын, уз лае бзыу пэтхъу-лутхъуклэ еджэхэу кыызэрежыагъэр. А къэбарыи зэрэзэхэхэу чылэм зы къолэбзыуи кыидэсымыгъэбыбэнэу тесыубытагъ. Чы кыыхытлу сшти, ахэмклэ къолэбзыухэр зэбгырысфыхэу джынэс сыщытыгъ. Чылэм чэти тхъачэти дэтыр зэккэ кыэзгъэнэжыи, зыгори ахэмыллыкхэу. Цыфхэр кыысфэрэзагъэх лъэшэу, гумэкхыгъори тшхъащыкхыгъ, джы тлэкху зызгъэпсэфынэу сэкложыи.

— Е зыкъом фэбэгъон, чылэм иинагъэ фэдизэу чы кыыхытлу тыдэ кыпхыгъа? Олахъэ боу узэхэлъхэккэ лэзэм, — ыгъэшлэгъон икхугъ нахыжыи.

— Джа къэбыи фэдизэу помидорхэр кыызпыклэрэ чыгыи кыыпысыупкыгъэх, — щыпцлыгъэ нахыкхлэр.

Махъо ихъытыу

Псыр кыдэкхыщт, кыытклэошт алошъ, цыфхэр мэгуиэкхы, мээчэхъ. Ашлэщтыр ашлэрэп. Теубытагъэ хэлъэу зеклорэ закхор тыхэблэллэу Махъу ары. Къазгырыи ылыгъэу хатэм дэуцуагъэу ащ мэшэхшо куоу кыыретлыкхы. Пклантлэр къечэхъы, ау илоф зэпигъэуи зигъэпсэфырэп. Чэщ-зымафэрэ тлагъэ, етланэ машэм изы бгъоу псыр зэрэдэчъыжыщтыр чэуклэ кыышлыхъагъ.

Гъунэгъумэ Махъо ышлэрэр къагурылорэп, агъэшлэгъон екху, ау адрэм иджэуап зы:

— Игоу къэсымэ къэшъульэгъуцт.

Зым «Хъуаджэ икхъэблэчъэ пшыгъэ» кыырилуагъ, адрэр кыидэхъащхыгъ, ящэнэрэм ышхъэ икхужыирэп кыыригъэкклэу ылэкклэ кыыригъэлъэгъуи, дэкхыжыгъ. Ахэр гъунэгъумэ зэрэргъэлөфэ псыр ынэ кыиклэу къэсыгъ. Шагуи хати адиз хъугъэ, зиунэ кыыхагъэхэри ахэт. Цыфхэр мэгулэжыи: былымхэр зэра-

фэх, чэт-тхъачэтхэр псы анэмысынэу алэтыгъэхэу, члэулубагъэхэу, ящикмэ, конмэ арысхы.

Зырызхэри, агу мыкклодэу, Махъо клэнаклэх:

— Адэ, Махъу, учэу псыр дэчыири. — Дэчыинэу арыба зыклэсшыгъэр, — мыхыжыгъэу ежыи джэуап къарэтыжыи. — Арба сэри сызфаер.

Ауцтэу еломи, машэу ытыгъэмклэ Махъо тлэкху шлэ къэс реклохы, псыи хэллэу. Ауэ чэщым псыр кхычы фэжыагъ, мафэм шагуи, хатэмэ адэчыжыгъ.

Махъо ышлыгъэ машэм джыри еклолагъ ыки ыльэгъугъ пцэжыиешхохэр хъоуи псыи хэзэрэмыгъафэу зэрэхэсхэр.

— Мэшлахъ, — елошъ, Махъо мэхъы.

— Псыи зэрарэу кыытфыхыгъэм уцэгъушукхэ сэлэ? — ыгу хэкклэу кыырилуагъ хатэмклэ кыикхы кыеклоплэгъэ гъунэгъум.

— Модэ зэ еплъ, — мэхъы Махъо. Гъунэгъум ыльэгъугъэр ыгъэшлагъо икхугъ. Машэм пцэжыиер из. Псыр афырыкхуэрэп, жыи къащэн агъотыжыиэрэп. — Модэ, — ело Махъо, — сэри тиунэ исым сыкъеджэн, ори гъунэгъумэ щэлъэ зырыз къахыинэу ялу. Мыхэр

Лыр зэригъэсагъэр

Бирамхъанрэ ишхъэгъусэу Бэчкъанрэ зы шъэожыи зэдэгъотыгъэу мэпсэху. Ау кын дэхэкклае зэшхъэгъусэхэм зэрагъэлъэгъу. Кын слөмэ, щымылэр арэп кыызгъэкхырэп. Тхъэм ишыкурклэ, ашхыи алэжъэни яхъой. Кыныр кыызхэкхырэп аркъ ешъонымрэ карт ешлэнымрэ аужырэ уахътэм Бэчкъан апышагъэ зэрэхъугъэр ары. Бирамхъан сыд лым рилуагъэки, еубзагъэки, ецлэцлагъэки кыыштэгъэ шэныр хыригъэнэн ылъэкхыгъэп.

Бэчкъан лы лхъанчэу щыт, шхъащыи жыгырбыи фэдэу мэтхыгъо, цыфшырыт, теуфыхъагъэу мээеккэ, мэхъыпцлы зэпыт. Бирамхъан нэмыкл шыпкы: бзылфыгъэ мытхы, лъэлъагъ, къопцлэ гохышху. Бзылфыгъэми, клэчлэхэ зэрэхэлхыи гъуащэрэп, ылорэри егъэцэкклэжыи, теубытагъи хэлъ. Ахэм къахъуллэгъэ къэбарым, Бирамхъан иллэригъэсагъэм джы шъукхедэлэу.

Пчэдыжым жъэу кыыклэтаджи шъузыр бэдзэрым кхуагъэ. Ишхъэгъусэ мафэм зэримысыщтыр зэшлэм, Бэчкъан лъэшэу гушлуагъэ. Шъузыр къэсыжыи фэе иныбджэгъумэ ахэхъащт, зигъэтхэщт. Етланэ зыгори мыхъугъахэм фэдэу ядэжъ кыэкложынышъ, пшыгъэм фэдэу зыригъэкхыщт.

Псынкхэу иныбджэгъухэр зыщызэхэхэ чыллэм Бэчкъан зыригъэхъыгъ. — О къеблагъ, сыдэуцтэу уишъуэ укыигъэкхуагъа? — кыпэгъокхыгъ купыр.

— О шъыу, ар исэпти арба гузъогъоу сыкъызкхэкхуагъэр, — ыушъэфырэп игушлуагъо Бэчкъан. — Армырмэ цлацлэзэ тшхъэкхуцлэ ришъуцт.

Стаканмэ аркъ къарагъэхъуагъ, ехъо-

псынкхэу пшхынхэ фае нахъ, тыгъэм ыгъэкклодыщтых.

— Олахъэ улушыжыи, — мэгушло гъунэгъур, — ар угу кыызэрэкхыгъэр! Зы пцэжыи дгъэкклодынэп. Щыгу дэгъоу тептакхъоу бгъэгъумэ сыд фэдэу лэшлуа...

хъугъэх, рахыиыгъ. Ятлорэ бжъэри ащ лъагъэкхуагъ. Гузэжыгъуклэ зэрешъохэрэм ыки зэрэуташъохэрэм Бэчкъан гу зылъетэм, къэгъулагъ.

— Непэкклэ мыр аужырэу сэлэты. Шъуз хъахъуэрэлур нахыжыгъэу къэсыжыи, сэри шъори тызэдигъэкклощт.

Бжъэм ешъуи нэшэбэгъу шлолум Бэчкъан лылэбагъэ къодыи Бирамхъан пчъэр кылуиыгъ. Гуцылэ гори кыымылоу ланэм кыеклоллагъ. Бэшэрэбитлур зэриутэки, ыкхутагъ. Зы нэбгыи къэсысыгъэнэ, гуцыли къалуагъэн. Лэ лъэныкъомклэ Бирамхъан иллэ ытхыцлэ кыуубыти, кыилэтыгъ, джауцтэу зэрилыгъэу унэм икхы, псыхъомклэ ежыагъ.

— Сытлупщ, хъайнапэ сымышл, — мэгулэ Бэчкъан. Щыт ешъуаклохэри щтагъэхэу епллэхы. Нэпкэ лъагэм Бирамхъан занклэу екхуали, лыр псыи хидзагъ. Ежъ зэпыригъази, лукхыжыи.

Зызыгъэбылэу къогъумэ акъотыгъэ ешъуаклохэр нэпкъым лүзэргъэлъэдэгъэх. Бэчкъан ежъ-ежыирэу нэпкъым кыидэкхыжыишъуэрэп, бжыхъэ псы чылаем зыригъэутхыгъэу ыцэхэр зэтэох. Лыхэр гулэхэзэ Бэчкъан нэпкъым кыыдащэжыи.

— Е зыкъом фэбэгъон, ылэкклэклэдэпэни ащ фэдэм. А тинасып ащ фэдэ шъуз зэрэтимылэр, — ало ахэм.

Ежъ Бэчкъан зы гуцыли кыымылоу, утылугъэу, псыр кыыпыжыожыоу яунэ клэжыгъэ. Ащ ыуж зыщешъохэрэ е карт зыщешлэхэрэ чылплэ лухагъэу хэти ыльэгъужыгъэп.

ХЪАГЪУНДЭКЪО Шамсэт.

Мамхыгъ.

ФИЗКУЛЬТУРЭМРЭ СПОРТЫМРЭ НАРКОМАНИЕМ ПЭШІУЕКІОХ

Тиреспубликэ изенэкъокъу Шәуджән районым икъяуджәу Джыракъые шызәхәшәгъ. Спорт Унәшхоу чыләм дэтым Адыгеим иныбжыкӕлэхэр шызәлукӕгъэх. Адыгэ Республикэм физкульту-рэмкӕ ыкӕи спортымкӕ и Ко-митет иотдел ипашәу Ирина Манченкэр, Шәуджән районым иадминистрация ипашәу игуа-дзәу Нәпшәкӕуй Мурат, Адыгеим панкратионымкӕ ифедерация итхӕматәу Кӕләшӕо Аскэр зәхӕхӕм кышыгыушӕлӕгъэх. Кӕи-мәфә Олимпиадәу Шӕачӕ шы-кӕуагӕм Урысыем ихәшыпыкӕи-гӕ командә апэрә чыпләр кы-зәрәшӕидихыгӕм, тиреспубликэ илӕыкӕлэхэр Олимпиадәм икуль-турнә лофыгӕохәм чанәу зәрах-лажӕхӕрәм яепӕыкӕлэхэр кӕ-ралолӕгъэх.

Спорт лӕпкӕ зәфәшӕафхәм-кӕ Олимпиадәм шызәнэкъокъу-хӕрәм цыфыбӕ зәрәплӕырӕр, спортым теклоныгӕр кышыдӕ-зыыхӕрәр ныбжыкӕлэхәм шысӕ зәрафӕхӕхӕрәр кӕгушыӕлӕгъэхәм хагӕуәнӕфыкӕиыгъ.

Нәбгырә лӕпчӕ лӕкӕу иӕр зәнэкъокъум кышыгыӕлӕгӕоным, илӕпӕлӕсӕныгӕ хигӕхӕонымкӕ амалышӕхәр етыгӕнхәм спортым илофышӕлэхэр зәрәпӕлхәм зашӕд-гӕгӕозӕным зәнэкъокъур фӕгӕ-хыгыагъ. Каратәм, ушум, панкратионым, Кӕокӕпӕм кышӕжӕ-гӕ спорт лӕпкӕхӕу шӕхӕзӕкӕо зәнэкъокъухәм яфедерацияхӕу Адыгэ Республикэм шызәхәшӕ-гӕхәм ахӕтхәр Джыракъые шы-кӕлогӕ зәлукӕгӕхәм ахӕлӕжӕ-гӕхәм, ныбжыкӕлэхәм гушыӕлӕу афӕхӕуӕх.

Шәуджән районым иадминистра-ция ипашәу Мӕрӕтыкӕо Аслан спорт зәнэкъокъухәр Джыракъые зәрәшӕкӕлэхәрәм лӕплӕагъ. Зә-хәшӕкӕлэхәм язәгурылоныгӕ ло-фым зәрәфӕлорышӕрәм осӕ ин ритыгъ.

Зәнэкъокъу
гӕшӕлӕгӕонхәр

Физкультурәмрә спортымрә наркоманием зәрәпәшӕкӕлэхәр зәлукӕгӕхәм кӕагӕлӕгӕоныр зәхәшӕкӕлӕм япшӕрылӕ шӕхӕ-лӕу шытыгъ. Тӕхӕутәмкӕое рай-оным кыкӕиыгӕ ныбжыкӕлэхәм япашӕхәм ашышәу Цыкӕу Нал-бый изәфӕхӕысыжӕхәр шыӕны-гӕм епхыгӕх. Районым цыфы-бӕ шызәлӕкӕ, Краснодар кӕпӕ-благъ. Кӕлӕмрә кӕуаджӕмрә язә-пхыныгӕхәр зәрәпӕыкӕуатӕхӕрәр уахӕтәм кыхӕшӕх.

— Кӕлӕеджӕкӕлэхәм мыхӕо-мышӕлӕгӕхәр зезыхӕхӕрәр, по-лицием шӕтхыхӕрәр кӕахӕкӕы, кӕуатӕ Цыкӕу Налбый. — Гӕоу пхӕндж техӕаным фежӕгӕ ныб-жыкӕлӕм пӕуныгӕ дӕгӕу егӕ-гӕотыгӕнӕмкӕ спортым мӕхӕнӕ ин етӕты. Спорт зәнэкъокъухәм

Олимпиадәм
ныбжыкӕлэхәм
зышӕапсыхӕ

«Уи Олимпиад». Адыгэ Республикэм физкульту-рэмкӕ ыкӕи спортымкӕ и Комитет зәхишӕгӕ зәнэкъокъум джары зәрәджагӕр. Цыфхәм шӕн-зекӕкӕ дӕгӕхӕр зәрахӕнхәм, псауныгӕр агӕ-пытӕным, анахӕу кӕлӕцыкӕлэхәмрә ныбжыкӕ-хәмрә яспорт ухӕазырыныгӕ хагӕхӕоным зәлу-кӕгӕхӕр афӕгӕхыгӕх.

яшӕуагӕкӕ шӕн-зекӕкӕ дӕгӕхӕр зәрахӕхӕу кӕлӕхәр тӕлӕгӕх. Спорт зәлукӕгӕхәр гӕшӕлӕгӕ-нӕу зәхӕпӕнхӕ фӕу Н. Цыкӕум елӕытӕ. Ныбжыкӕлэхәр, сӕдӕу шытми, зәхӕошӕхӕкӕ лофым шӕуагӕ кыхышӕтӕп.

Джыракъые зәнэкъокъур зы-шаублӕм, зәхӕшӕкӕлӕхәм амалы-шӕхәр кӕагӕотыгӕхӕу пӕлӕытӕ хӕушӕт. Дзыом итыхӕу малӕх, бжӕм хӕшыкӕиыгӕ пкыгӕохәр зәрахӕх, лӕгуаор хӕурджанәм радзӕ, Олимпиадәм итамыгӕ-хәр нӕрылӕгӕу лӕпылӕгӕм шы-зӕрагӕафӕх, мачӕх...

Кӕлӕсӕр зӕпӕкӕудыинымкӕ Теуцожӕ районым икомандә апӕрә чыпләр кыдихыгъ. Мыекӕуа-пӕ иныбжыкӕлэхәр ятӕонӕрӕх, Адыгӕкӕалӕ кыкӕиыгӕхәр яшӕ-нӕрӕх.

Шылычым
ебӕных

Кӕуачӕлӕр, кӕулайныгӕр нахӕ зышӕагӕфедӕгӕхәм уяплӕынкӕ

лӕлухи, зәнэкъокъур зәхӕшӕагъ. Тӕхӕутәмкӕое районым шышӕу Никита Соболевым апӕрә чыпләр ыхыгъ. Нӕныжӕ Руслӕан, Яро-слав Коряк, нӕмыкӕхәм хагӕу-нӕфыкӕиыгӕ чыплӕхәр кыдахы-гӕх.

Армспортыр кӕлӕцыкӕлӕхәм, ныбжыкӕлэхәм хӕпшыкӕу агу рехы. лӕпшӕкӕ зӕбӕных, нахӕ лӕшӕыр язӕрӕмыгӕашӕу кӕуа-чӕлӕр апсыхӕ. Теклоныгӕр кы-дӕпхыным фӕшӕ псынкӕу угуп-шысӕн, кӕуачӕлӕр дӕгӕу бжӕфе-дӕн фӕе. Тыгӕужӕ Тӕахӕир иухӕазырыныгӕкӕ кӕахӕшӕгъ, апӕрә чыпләр ыхыгъ, Теуцожӕ район. Руслан Гончаровыр ятӕонӕрә хӕугӕ, Тӕхӕутәмкӕое район.

Илӕс 12 — 13, 10 — 11, 14 — 15, 16 — 17 зыныбжӕ-хәр куп зәфәшӕафхәм ашы-зәнэкъокъух. Апӕрә чыплӕхәр кыдӕзыыхыгӕхәм ашышӕх Де-нис Родомановыр, Ешӕ Адамӕ, Цыкӕу Мыхӕамӕт.

Зәфӕхысыжӕ
кӕкӕ

Кристина Морозовам ипшӕ-шӕжӕыгӕгӕм кыныгӕу зӕпчы-гӕр макӕп. Спортым ишӕуагӕ-кӕ ипсауныгӕ ыгӕпӕытагъ. Уры-сыем ушумкӕ изенэкъокъу ятӕ-нӕрә чыпләр кышыдихыгъ. Уры-сыем и Кубок фӕгӕхыгӕ зә-лукӕгӕм джӕрз медалыр кы-шыфагӕшӕшӕагъ. Тренер-кӕлӕ-егӕаджӕу Нӕмытӕкӕо Аскэр кызырӕтитӕуагӕу, Кристинӕ ныб-жыкӕлэхәр зылӕшӕх, физкуль-турәм пылӕхәм япчӕагӕ хе-гӕахӕо. Зәхӕшӕн лофыгӕохәр К. Морозовам Джыракъые шы-кӕлогӕ зәнэкъокъум дӕгӕу шы-зӕрихӕагӕх.

— Бысымхәр дӕгӕу кытпӕ-гӕокӕиыгӕх, — ело Ирина Ман-ченкӕм. — Спорт Унәшхом зә-лукӕгӕхәр зәрәшӕкӕлэхәрәм нӕ-бгырабӕ яплӕыгъ. Районым иад-министрация тыфӕраз. Панкратионым ифедерация хӕтӕу, сӕ-тыушӕу Даур Хӕамедӕ ишӕушӕагӕи гӕунӕ имӕлӕм фӕд. Зәнэкъокъум хӕлӕжӕагӕхәр ашӕ ыхӕаӕагӕх. Зыгӕпсӕфыгӕо уахӕтӕр ыгӕфе-ди, пӕуныгӕм фӕгӕхыгӕ зӕ-дӕгушыӕлӕгӕур псӕ пытӕу зәхи-шӕагъ.

Президент зәнэкъокъухәр, спартакиадӕхәр республикэм испорткомитет зәхишӕшӕтых, ахәр районхәм ашыкӕлоштых.

ЕМТИЛӔ Нурбий.

Сурӕтхәр Джыракъые шыкӕ-логӕ зәнэкъокъум кышытыра-хыгӕх.

Зәхӕзышӕагӕр ыкӕи кыдӕзы-гӕкӕиыгӕр:

Адыгэ Республи-кӕм лӕпкӕ Иофхӕмкӕ, лӕкӕыб кӕэралхәм ашы-псӕурӕ тильӕп-кӕгӕгӕхәм адырӕлӕ зӕпхыныгӕхӕмкӕ ыкӕи кӕзбар жӕугӕм иамал-хӕмкӕ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскӕр, 236

Редакцияер зыдӕшыгӕр:

385000, кӕ. Мыекӕуапӕ, ур. Первомайскӕр, 197.

Телефонхәр:

приемнӕр: 52-16-79,

редактор шӕхӕлӕм иапӕрә

гуадзӕр: 52-49-44,

редактор гуадзӕр-пшӕдӕкӕиыжӕ зы-хырӕ секретарыр:

52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зышӕушыхӕаты-гӕр:

Урысые Федерацием хӕутын Иофхӕмкӕ, телерадиокӕзтын-хӕмкӕ ыкӕи зӕлӕы-лӕсыкӕ амалхӕмкӕ и Министерствӕ и Темыр-Кавказ чыплӕ гӕлоры-шӕлӕл, зӕраушыхӕа-тыгӕ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зышыхаутырӕ

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кӕ. Мыекӕуапӕ, ур. Пионерскӕр, 268

Пчӕагӕр

4000

Индексхәр

52161

52162

Зак. 621

Хӕутыным узшыкӕлӕтхӕнӕу шыт уахӕтӕр Сыхӕатыр 18.00 Зышыкӕлӕтхӕгӕхӕ уахӕтӕр Сыхӕатыр 18.00

Редактор

шӕхӕлӕр

Дӕрбӕ Тимур

Редактор

шӕхӕлӕм

иапӕрә гуадзӕр

Мӕшлӕкӕо

Сайд

Редактор

шӕхӕлӕм

игуадзӕр —

пшӕдӕкӕиыжӕ

зыхырӕ

секретарыр

Хӕурмӕ Хӕусен